

HANDREIKING
CONVENTIONELE
EXPLOSIEVEN

Mr. A. Bootsma

Mr. I. Dolmans-Budé

Mr. drs. L.C.L. Huntjens

Utrecht, 10 december 2007

INHOUD

Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Handreiking	6
1.3 Rapportage	6
1.4 Opbouw van de handreiking en de rapportage	7
Deel I: Handreiking	9
1. Processchema	10
2. Planstudiefase	12
2.1 Vooronderzoek	13
Schematische weergave vooronderzoek	14
A Inschatten noodzaak vooronderzoek	15
B Besluit tot vooronderzoek	16
C Besluit: bedrijf	16
D Uitvoering vooronderzoek	18
E (On)voldoende informatie ten behoeve van besluit	20
F Besluit wel/niet opsporen	21
2.2 Opsporingsonderzoek	23
Schematische weergave opsporing	24
G Welk bedrijf	25
H Vorbereiding opsporing	25
Uitvoering van de opsporing	28
I Na detectie: besluit al (I1) dan niet(I2) verder opsporen	28
J Nadere opsporing	29
K Einde opsporing	30
2.3 Ruimen	31
De EODDEF	31

3.	Uitvoeringsfase	34
	Schematische weergave uitvoeringsfase	34
	M Stappen direct na vondst	35
	N Incident of verdacht gebied?	36
4.	Slotopmerkingen	37
Deel II: Rapportage		39
1.	Inleiding	41
2.	UAV 1989 - bestekken	42
2.1	Juridisch kader	42
2.2	Vertaling juridisch kader	43
2.3	Procedure onverwachte vondst CE	44
	2.3.1 Algemeen	44
	2.3.2 Werkmethode	44
2.4	Tekst ten behoeve van bestek	46
2.5	Keuzemodule	47
3.	UAV-Gc 2005	49
3.1	Juridisch kader	49
3.2	Vertaling juridisch kader	49
3.3	Procedure onverwachte vondst ce	50
	3.3.1 Algemeen	50
	3.3.2 Werkmethode	51
3.4	Tekst ten behoeve van vraagspecificatie	52
3.5	Keuzemodule	54
Deel III: Bijlagen		57
Bijlage 1: BRL OCE		59
Bijlage 2: Bronvermelding		119
	Wet- en regelgeving	119
	Geïnterviewden	119

INLEIDING

Deze Handreiking en Rapportage zijn bedoeld voor medewerkers van Rijkswaterstaat die te maken krijgen met Conventionele Explosieven (CE). De Handreiking moet de medewerkers van Rijkswaterstaat ondersteuning bieden bij de vraag op welke wijze er gehandeld moet worden bij het (vermoeden van) aantreffen van CE. Naast deze Handreiking is een Rapportage opgesteld die zich richt op de inhoud van de contracten tussen Rijkswaterstaat en de aannemer die het (infrastructurele) werk uitvoert.

1.1 AANLEIDING

Rijkswaterstaat krijgt bij het uitvoeren van projecten in toenemende mate te maken met CE. Het gaat om het (vermoeden van) aantreffen van munitie uit de Tweede Wereldoorlog in de (water)bodem. Over de aanpak en de wijze van omgang bij het aantreffen van CE bestaat bij Rijkswaterstaat onduidelijkheid. Ten eerste is de kennis bij Rijkswaterstaat hoe te handelen bij vermoedens of aantreffen van CE versnipperd aanwezig. Ten tweede bestaat er geen eenduidige handelwijze bij het aantreffen van CE. Ten derde bestaat er onduidelijkheid over de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van Rijkswaterstaat en de instanties waarmee Rijkswaterstaat bij het aantreffen van CE in aanraking komt. Vragen die daarbij opspelen zijn onder andere: wie is volgens wet- en regelgeving wanneer verantwoordelijk voor veiligheid? Wie is bevoegd om beslissingen te nemen? Tenslotte is de wet- en regelgeving en de markt op het gebied van CE sterk in beweging. De Beoordelingsrichtlijn Opsporen Conventionele Explosieven (BRL-OCE)¹ is begin 2007 in werking getreden. Hiermee is een certificeringsplicht ontstaan voor bedrijven die zich bezighouden met het een gedeelte van het vooronderzoek naar en het opsporen van CE. Dit verandert de context waarbinnen het vooronderzoek en de opsporing van CE plaatsvindt. De genoemde onduidelijkheden in de omgang met

¹ Dit besluit is genomen op basis van artikel 4.8 Arbeidsomstandighedenbesluit

CE kunnen leiden tot verkeerde beslissingen en daarmee tot hoge kosten voor Rijkswaterstaat.

1.2 HANDREIKING

De hierboven beschreven problematiek vormde de aanleiding voor Rijkswaterstaat om te willen komen tot een Handreiking en een Rapportage CE. De Handreiking biedt in de eerste plaats de mogelijkheid om de kennis bij de verschillende diensten van Rijkswaterstaat op dit onderwerp te vergroten. Daarnaast geeft de Handreiking een eenduidige manier van handelen voor medewerkers van Rijkswaterstaat. Ten slotte maakt de Handreiking de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verschillende instanties waarmee Rijkswaterstaat bij het aantreffen van CE te maken krijgt inzichtelijk.

Voor gemeenten is op initiatief van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten in 2005 een Handreiking opgesteld, te weten 'Opsporen en ruimen, handreiking voor gemeenten bij het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog.' Voor de bedrijven die zich richten op vooronderzoek en opsporing van CE is de BRL-OCE in werking getreden. Beide documenten vormen een deel van het kader aan de hand waarvan deze Handreiking is opgesteld.

Voor de indeling van de Handreiking is aangesloten bij de indeling in projectfasen zoals Rijkswaterstaat deze hanteert. Zowel tijdens de planstudiefase als tijdens de uitvoeringsfase van een werk kan een CE vermoed of aangetroffen worden op de projectlocatie.

1.3 RAPPORTAGE

Rijkswaterstaat heeft beperkte ervaring met het vastleggen van de omgang met CE in contracten. De huidige standaardcontractformuleringen geven weinig houvast en duidelijkheid over de handelswijze en risicoverdeling bij CE. Om deze reden is een Rapportage opgesteld, die tot doel heeft om bestekschrijvers en opstellers van contracten handvatten te bieden om de risicoverdeling voor CE goed vast te leggen. Deze risicoverdeling is

van groot belang zodat het stilleggen van een werk zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Voor een goede vastlegging in contracten en een goed verloop van een project is ook het maken van goede afspraken tussen aannemer en Rijkswaterstaat en voortdurende afstemming tussen opdrachtgever en opdrachtnemer belangrijk. In dat geval kunnen partijen de verschillende invalshoeken en belangen (waarbij te denken valt aan financiën, vertraging, overlast, risico) worden besproken. Het bespreken van deze verschillende invalshoeken en belangen leidt tot verschillende opties voor de aanpak van de CE-problematiek van het specifieke project en de vastlegging daarvan in een contractvorm.

1.4 OPBOUW VAN DE HANDREIKING EN DE RAPPORTAGE

Dit document bestaat uit drie delen. Deel 1 is de Handreiking. Het eerste hoofdstuk van deze Handreiking bevat het processchema. Dit schema maakt de te ondernemen acties en de te nemen beslissingen bij de omgang met CE inzichtelijk. De daaropvolgende hoofdstukken spitsen zich toe op de omgang met CE in de planstudiefase (Hoofdstuk twee) respectievelijk in de uitvoeringsfase (Hoofdstuk drie) van een project van Rijkswaterstaat. Elk van deze hoofdstukken start met een schema dat de te nemen stappen weergeeft. Deze schema's zijn een nadere uitwerking van het processchema uit het eerste hoofdstuk. Hoofdstuk vier bevat een aantal slotopmerkingen.

Deel 2 is de Rapportage. In hoofdstuk twee van de Rapportage wordt de situatie beschreven voor de RAW-bestekken op basis van de UAV 1989. Hoofdstuk drie beschrijft de situatie voor de contracten op basis van de UAV-GC 2005. In deze hoofdstukken wordt ook nader omschreven hoe omgegaan dient te worden met de onverwachte vondst van CE.

Deel 3 bevat de Bijlagen. In Bijlage één is de tekst van de BRL-OCE opgenomen. De begrippen die in de Handreiking en Rapportage worden gebruikt zijn gelijk aan de inhoud van de begrippen van de BRL-OCE. In de BRL-OCE staat een uitgebreide begrippenlijst. De derde bijlage is de literatuurlijst. In de literatuurlijst staat een overzicht van alle documenten

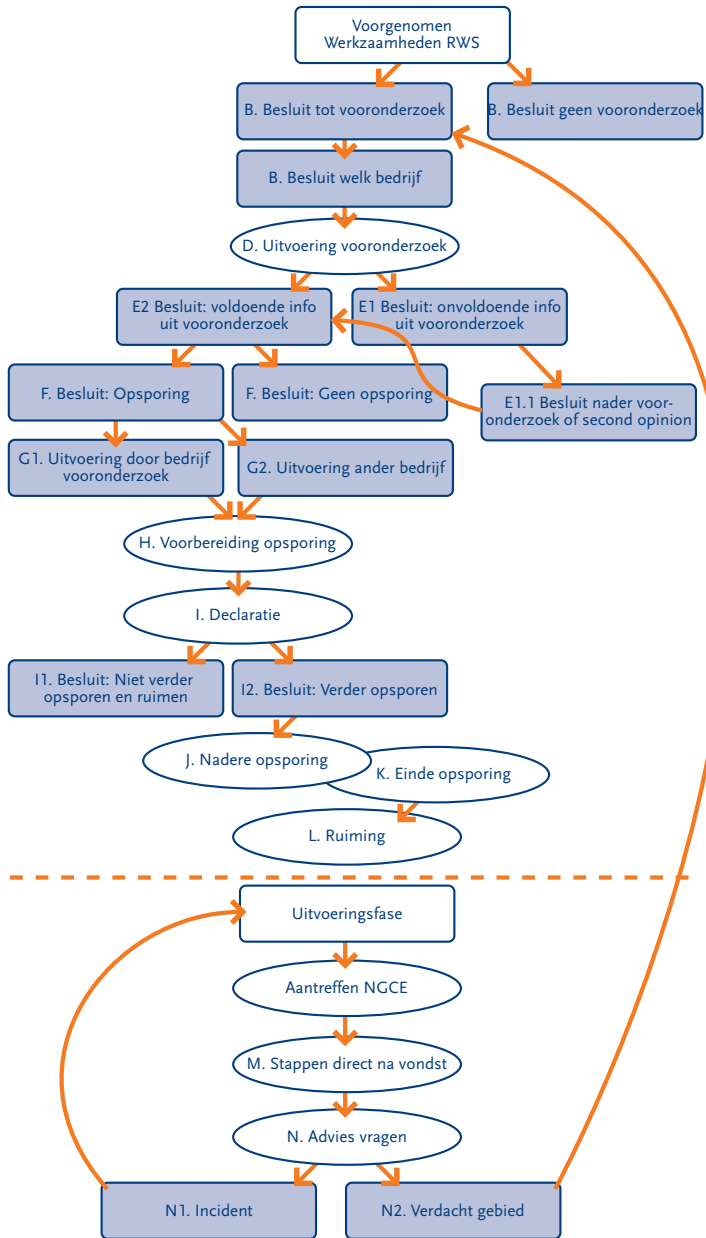
die voor het opstellen van de Handreiking en de Rapportage zijn gebruikt. Tevens bevat deze bijlage een overzicht met personen en instanties die zijn geraadpleegd voor het opstellen van de Handreiking en de Rapportage.

DEEL I: HANDREIKING

1. PROCESSHEMA

Het processchema beschrijft alle te nemen stappen in geval van een vermoeden of een vondst van CE. Het schema richt zich niet op de reguliere werkzaamheden van Rijkswaterstaat. Zo stopt de planstudiefase niet zodra bijvoorbeeld de ruiming is afgerond.

De handreiking gaat ervan uit dat het gegeven advies door de projectleider wordt opgevolgd. Als twijfel bestaat over het gegeven advies kan een second opinion worden gevraagd en op basis daarvan eventueel worden afgeweken van het advies.

2. PLANSTUDIEFASE

Dit hoofdstuk behandelt de manier van omgaan met CE in de fase voorafgaand aan de daadwerkelijke start van een werk. De planstudiefase duurt tot het werk daadwerkelijk begint, tot, zo gezegd, de eerste schop de grond in gaat. Deze handelwijze vindt plaats voorafgaand aan het proces van opdrachtverlening van een werk aan een aannemer. De omgang met CE kent tijdens de planstudiefase drie stadia.

1. Het vooronderzoek;
2. Het opsporingsonderzoek;
3. De ruiming.

De burgemeester is altijd verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid in zijn gemeente.² De burgemeester maakt gebruik van de bevoegdheden op dit gebied op het moment dat hij dit noodzakelijk vindt. Voor de uitvoering van de bevoegdheden op het gebied van openbare orde en veiligheid bedient de burgemeester zich van de politie. In het geval van CE is de politie zodoende het uitvoerend orgaan namens de burgemeester. In zijn hoedanigheid op het terrein van openbare orde en veiligheid heeft de burgemeester cq de gemeente ook een doorslaggevende rol in de communicatie met burgers, bedrijven en instellingen over de opsporing en eventuele ruiming van CE. Over een precieze taakverdeling tussen de burgemeester en Rijkswaterstaat moeten afspraken worden gemaakt, afhankelijk van de specifieke situatie. Alleen al om deze reden is het van groot belang voorafgaand en gedurende een project met de burgemeester en politie te overleggen en te communiceren over de te nemen stappen in het proces. De burgemeester en de politie dienen van elke te nemen stap in het proces op de hoogte te zijn.

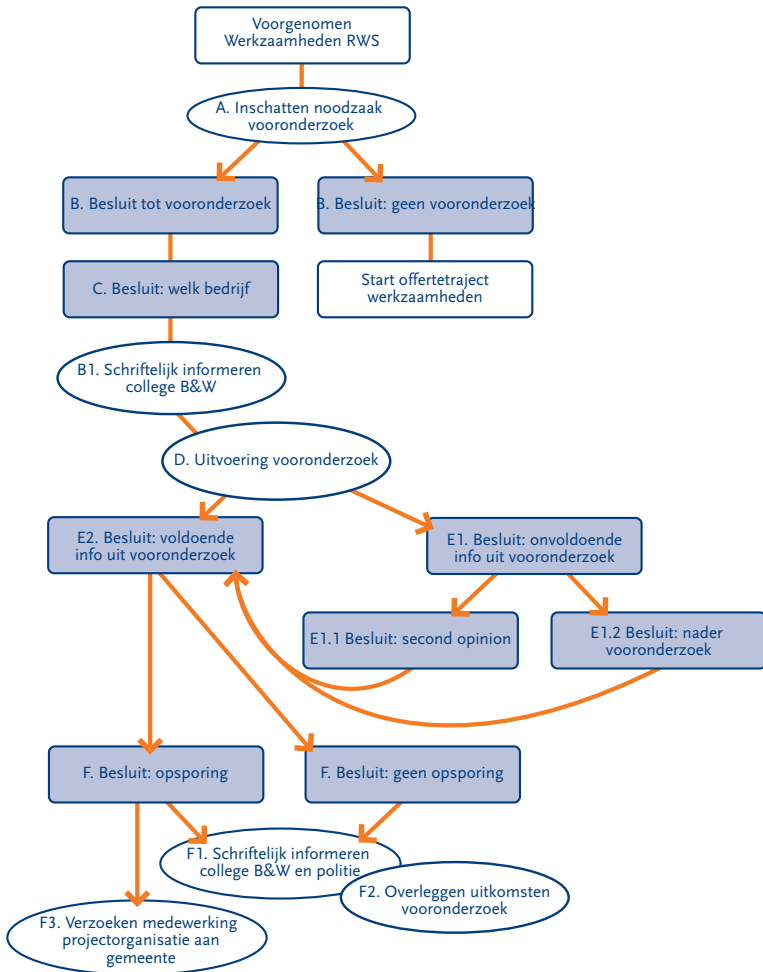
² Zie artikelen 172 en verder van de Gemeentewet. De burgemeester kan op basis van artikel 175 en 176 Gemeentewet noodbevelen en noodverordeningen geven. De burgemeester kan de politie op basis van artikel 166 Gemeentewet machtigen in zijn naam besluiten te nemen, of andere handelingen te verrichten. De burgemeester machtigt ingeval van CE de politie in meerdere aangelegenheden.

2.1 VOORONDERZOEK

Deze paragraaf behandelt de te nemen stappen in geval van vooronderzoek. Het vooronderzoek heeft tot doel de kans op de feitelijke aanwezigheid van en de verschillende soorten conventionele explosieven in een gebied te achterhalen. Het gaat (nog) niet om bewijs van de aanwezigheid, maar om de kans dat er explosieven in de (water)bodem zitten. Hieruit volgt de aanwijzing van het projectgebied tot al dan niet verdacht gebied.

Een vooronderzoek bestaat uit twee fasen, te weten de probleeminventarisatie en de probleemanalyse en omvat onder meer het verzamelen en analyseren van historisch feitenmateriaal met als doel het vaststellen van de vermoede aanwezigheid van conventionele explosieven, het soort explosieven, het vaststellen en afbakenen van het verdachte gebied en (zodanig) het opsporingsgebied, alsmede het opstellen van de risicoanalyse. Het vooronderzoek dient te voldoen aan de eisen zoals mede gesteld in de BRL-OCE. De BRL-OCE is opgenomen in deel drie, de Bijlagen.

Schematische weergave vooronderzoek

A INSCHATTEN NOODZAAK VOORONDERZOEK

Als Rijkswaterstaat opdrachtgever is van een infrastructureel project, dan stelt de projectleider van Rijkswaterstaat zich de volgende vraag: ‘Zijn in de (water)bodem mogelijk CE aanwezig?’ De projectleider van Rijkswaterstaat maakt de afweging om al dan niet een vooronderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van CE uit te voeren. Uiteindelijk spelen de specifieke omstandigheden van het geval een grote rol. Bij deze afweging weegt in ieder geval mee (geen limitatieve opsomming)³:

1. Of in dit gebied in vroeger tijden gevechtshandelingen verricht zijn. Als in het projectgebied in vroeger tijden gevechtshandelingen verricht zijn, dan verhoogt dit de kans op aanwezigheid van CE.
2. Of het gaat om geroerde of om ongeroerde (water)bodem. Gaat het om een na 1945 geroerde (water)bodem dan mag worden aangenomen dat er geen verhoogde kans is op de aanwezigheid van CE. Dit dient afgewogen te worden tegen de gevechtshandelingen die in dit gebied eerder hebben plaatsgevonden. Zijn dit zware gevechtshandelingen dan bestaat de kans dat, ook al is de grond na 1945 geroerd, dat er nog CE in de (water)bodem aanwezig zijn.
3. De aard van het in de toekomst te verrichten infrastructurele werk.
4. Dat Rijkswaterstaat als opdrachtgever de verplichting heeft te zorgen dat de opdracht door de opdrachtnemer veilig uitgevoerd kan worden. Opdrachtnemers mogen niet onverantwoord aan voorzienbare risico’s worden vrijgesteld. (ARBO wetgeving).

Als het voor de projectleider van Rijkswaterstaat op basis van bovenstaande overwegingen niet duidelijk is geworden of het uitvoeren van een vooronderzoek noodzakelijk is, bestaat de mogelijkheid een zogenaamd probleemonderzoek⁴, ook wel quick scan genoemd, uit te laten voeren.

3 Notitie ‘Werkzaamheden in grond’ subtitel: ‘opdrachtgever en arbo’ Rijkswaterstaat 16/12/2005

4 Niet te verwarren met één van de fasen van het vooronderzoek, te weten probleeminventarisatie of probleemanalyse. Een probleemonderzoek/quick scan vindt plaats voorafgaand aan een eventueel uit te voeren vooronderzoek.

De EOD en verschillende opsporingsbedrijven⁵ zijn hiertoe in staat. Dit probleemonderzoek is een snelle analyse van de noodzaak tot de uitvoering van een vooronderzoek. De EOD of het opsporingsbedrijf geeft op basis van dit probleemonderzoek/quick scan een advies om al dan niet een vooronderzoek uit te laten voeren.

Als het antwoord op de vraag naar de mogelijke aanwezigheid van explosieven, eventueel op basis van een uitgevoerd probleemonderzoek/quick scan ontkennend is, is vooronderzoek naar CE niet nodig. In dat geval wordt het besluit om geen vooronderzoek uit te (laten) voeren schriftelijk vastgelegd en ondertekend door betrokken partijen. De inschatting is in het geval van een ontkennend antwoord dat de kans op het vinden van explosieven in het projectgebied niet groter is dan in een willekeurige andere plaats in Nederland. De projectleider van Rijkswaterstaat kan in dat geval van start gaan met het project.

B BESLUIT TOT VOORONDERZOEK

Als de vraag of een vooronderzoek nodig is bevestigend wordt beantwoord, besluit de projectleider van Rijkswaterstaat over te gaan tot de uitvoering van een vooronderzoek.

Het Bijdragebesluit⁶ kosten opsporing en ruiming conventionele explosieven is niet van toepassing op projecten waar Rijkswaterstaat opdrachtgever van is. De kosten voor het vooronderzoek en opsporing van CE komen voor rekening van Rijkswaterstaat en moeten als aparte post in de projectbegroting worden opgenomen.

C BESLUIT: BEDRIJF

Nadat is besloten een vooronderzoek uit te voeren, stelt de projectleider van Rijkswaterstaat zich de volgende vraag: 'Welk bedrijf voert het vooronderzoek uit?'

Om te bepalen welk bedrijf het vooronderzoek uit mag voeren, verzoekt, als niet anders is bepaald, de projectleider van Rijkswaterstaat minimaal drie bedrijven een offerte uit te brengen (ten behoeve van onderhandse

5 Het is aan te bevelen om een BRL-OCE gecertificeerd bedrijf in te huren, in verband met de kwaliteit van het onderzoek.

6 Staatsblad., 2006, 71

gunning)⁷. Aanbevolen wordt de gunning te laten lopen via het Europees raamcontract ingenieursdiensten, wat tot gevolg heeft dat het ingenieursbureau zorgt voor een onderaannemer die BRL-OCE gecertificeerd is en niet Rijkswaterstaat. Het aantal bedrijven dat wordt gevraagd een offerte uit te brengen en welke bedrijven dat zijn, kan afhankelijk zijn van aanbestedingsregels (de aanbestedingsregels voor diensten)⁸ en eventuele raamcontracten die door Rijkswaterstaat zijn gesloten. Bepalingen hierover zijn te vinden in de Rijkswaterstaat Administratieve Organisatie (RWS AO). Doorgaans zullen de kosten voor het uit laten voeren van een vooronderzoek niet boven het drempelbedrag voor aanbesteding uitkomen.

De bedrijven, die op grond van de RWS AO, door de projectleider van Rijkswaterstaat verzocht worden een offerte uit te brengen zijn BRL-OCE gecertificeerd en hebben voldoende ervaring op het gebied van vooronderzoek. In het Arbobesluit⁹ is bepaald dat bedrijven die vooronderzoek (vanaf de probleemanalyse) en opsporing verrichten BRL-OCE gecertificeerd moeten zijn. De Arboregeling¹⁰ bepaalt dat om dit certificaat te kunnen behalen, bedrijven moeten voldoen aan de BRL-OCE. Zoals gezegd is alleen voor de probleemanalyse uitvoering door een gecertificeerd bedrijf een wettelijke verplichting. Om echter gegarandeerd te zijn van de kwaliteit van de probleeminventarisatie en om discussie daarover te voorkomen laat de projectleider van Rijkswaterstaat ook de probleeminventarisatie uitvoeren door een BRL-OCE gecertificeerd bedrijf. Het bedrijf dient het certificaat aan de projectleider van Rijkswaterstaat te overleggen¹¹. Bij het aanvragen van de offertes moet Rijkswaterstaat ook aangeven of ze de probleemanalyse uitgebreid wil zien met een risicoanalyse.

7 Deze vorm van opdrachtverlening is een vorm van onderhandse aanbesteding. Ook al overstijgt het bedrag van de opdracht de drempelwaarde waarboven aanbesteding verplicht is niet, de beginselen van gelijkheid en transparantie dienen in acht te worden genomen. Dit betekent concreet dat bij het opvragen van offertes van bedrijven aan de potentiële opdrachtnemers duidelijkheid moet worden verschaft over de gunningscriteria (en weging daarvan) en de omvang van de opdracht

8 Gezien de aard van de werkzaamheden kan het vooronderzoek worden gekarakteriseerd als 'dienstverlening', vallend onder de CPV classificatie 74271500-4 (bodemonderzoeksdiensten).

9 Staatsblad, 2006, 715.

10 Staatscourant, 2006, 178.

11 Artikel 49 e.v. van Richtlijn 2004/18/EG en ook artikel 23 e.v. van het Besluit Aanbestedingsregels voor Overheidsopdrachten (BAO) geeft de mogelijkheid kwaliteitseisen te stellen.

Na bestudering van de offertes wordt de opdracht gegund aan het bedrijf met het laagste offertebedrag, mits is voldaan aan de eisen van de offerte.¹²

Vervolgens stelt de projectleider van Rijkswaterstaat de burgemeester schriftelijk op de hoogte dat een vooronderzoek wordt uitgevoerd, door welk bedrijf en welk tijdpad daaraan verbonden is.¹³

D UITVOERING VOORONDERZOEK¹⁴

Het vooronderzoek bestaat uit twee delen, de probleeminventarisatie en de probleemanalyse. De probleeminventarisatie omvat het verzamelen van (historisch) feitenmateriaal. Op die manier worden de kernvragen zoals verwoord in bijlage twee van de BRL-OCE beantwoord.¹⁵

De probleeminventarisatie omvat het verzamelen van (historisch) feitenmateriaal dat relevant is voor de vraag of binnen het onderzoeksgebied sprake is van de mogelijke aanwezigheid van CE. De probleemanalyse omvat de analyse van het historisch feitenmateriaal, de aard en de omvang van de vermoede explosieven. De twee delen van het vooronderzoek tezamen leveren een conclusie op over de vermoedelijke aanwezigheid en verschijningsvorm van explosieven binnen het verdachte gebied.

Aan de hand van de resultaten van de probleeminventarisatie wordt een eventuele probleemanalyse uitgevoerd. De probleemanalyse vindt alleen plaats als dit uit de resultaten van de probleeminventarisatie noodzakelijk blijkt te zijn. Als na de probleeminventarisatie wordt besloten geen probleemanalyse uit te voeren, dan gaat de projectleider van Rijkswaterstaat over tot de uitvoering van het project.

12 Punten afkomstig uit 'opsporen en ruimen, handreiking voor gemeenten bij het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog.

13 Het bedrijf dat het vooronderzoek uitvoert is overigens op grond van artikel 2.2.2.5 BRL-OCE verplicht aan te geven in het projectdossier bij afsluiting van de probleemanalyse op welke wijze de gemeente waarbinnen het betreffende gebied ligt, is betrokken bij het vooronderzoek en op welke wijze deze is geïnformeerd over de resultaten van de probleemanalyse.

14 Voornaamste bron voor deze paragraaf is paragraaf 2.2. BRL-OCE

15 De tekst van de BRL-OCE is opgenomen in bijlage 1.

Als er een probleemanalyse volgt op de probleemanalyse dan wordt, nader onderzoek gedaan naar de sub(soort) van het vermoede explosief, de hoeveelheid en de mogelijke toestand van de vermoede explosieven. Een probleemanalyse bestaat samenvattend uit de volgende elementen:

- Vaststellen van het soort en de hoeveelheid vermoede explosieven.
- Verschijningsvorm van de vermoede explosieven. Het feitenmateriaal wordt geanalyseerd met betrekking tot de vermoedelijke soort en toestand van de CE binnen het verdachte gebied. CE kunnen als volgt worden aangetroffen: afgeworpen, vershoten/gegoid/gelegd/weggeslingerd, opgeslagen/gedumpt/begraven (inclusief redepositie), als restanten uit springputten of explosie, als onderdeel van (vliegtuig)wrakken en/of gezonken vaartuigen. De resultaten van deze analyse worden opgenomen in de rapportage.
- Inventariseren, in beeld brengen en rapporteren van locatiespecifieke omstandigheden. Voorbeelden hiervan zijn bodemstructuur, relevante geofysische omstandigheden, uitgevoerde milieukundige (bodem)onderzoeken, maaiveldhoogtes (toen en nu), eventuele zichtbare detectieverstorings, grondwaterpeil, vermoede kabels en leidingen, voormalig, huidig en toekomstig gebruik. De bronvermelding dient in de rapportage te worden opgenomen. Voorzover het tastbare informatie betreft dient deze op adequate wijze te worden gearchiveerd (paragraaf 3.1.4 BRL-OCE). De opdrachtgever wordt door het opsporingsbedrijf geadviseerd over noodzakelijk nader onderzoek voor het uitvoeren van de verdere werkzaamheden, zoals: fysisch bodemonderzoek, chemisch bodemonderzoek en asbestinventarisatie.
- Het vaststellen en afbakenen van het verdachte gebied. Dit is een driedimensionale afbakening van het verdachte gebied. De afbakening is gebaseerd op een risicoscenario. De gebiedsafbakening vindt zo mogelijk plaats door gebruik te maken van een binnen het bedrijf geaccepteerde (reken)methode. De resultaten worden in het procesdossier opgenomen.

- Een evaluatie van de risico's van de vermoede explosieven in relatie tot het toekomstig gebruik van de locatie.
- Een rapportage van de probleemanalyse. In de rapportage van de probleemanalyse wordt beschreven welke personen hebben meegewerkt aan de uitvoering van het vooronderzoek en de rapportage hiervan. De senior OCE-deskundige en een bevoegd lid van het management van de organisatie, dienen in te stemmen met de inhoud van het rapport. Dit wordt aantoonbaar gemaakt in de rapportage. Deze rapportage omvat daarnaast:
 - Aanleiding van het vooronderzoek;
 - Omschrijving en doelstelling van de opdracht;
 - Beschrijving van het onderzoeksgebied;
 - Beschrijving uitvoering onderzoek (inclusief betrokken personen);
 - Opgave van eventuele eerder uitgevoerde onderzoeken;
 - Verantwoording feitenmateriaal (inclusief bronverwijzing);
 - Beschrijving van leemten in kennis;
 - Conclusie en aanbevelingen;
 - Distributielijst
- Schriftelijke overlegging van de resultaten van het vooronderzoek door de uitvoerder van het vooronderzoek aan Rijkswaterstaat.

E (ON)VOLDOENDE INFORMATIE TEN BEHOEVE VAN BESLUIT

Nadat het vooronderzoek is uitgevoerd, stelt de projectleider van Rijkswaterstaat zich op grond van de resultaten van het vooronderzoek de volgende vraag: 'Heeft het vooronderzoek de informatie opgeleverd die nodig is om een besluit te nemen over al dan niet opsporen?'

In de beantwoording van de vraag spelen de volgende elementen een rol:

- Is er voldoende feitenmateriaal voorhanden om een afgewogen analyse te kunnen maken met betrekking tot de mogelijke CE?
- Is er voldoende inzicht in soort, toestand en hoeveelheid explosieven in het gebied?

- Is er voldoende inzicht in aard en omvang van de mogelijke risico's (ook met betrekking tot toekomstig gebruik van de locatie)?

E 1. Als het antwoord op de vraag ontkennend is, is heeft de projectleider van Rijkswaterstaat de keuze om:

E1.1 Opdracht te geven tot het doen van een vervolgvoronderzoek door het bedrijf dat het vooronderzoek uitvoert, voor zover in overeenstemming met regels van aanbesteding voor diensten voor zover van toepassing.

E1.2 Opdracht te geven tot de uitvoering van een second opinion door een ander bedrijf/ een andere deskundige. Dit bedrijf/ deze deskundige kan bijvoorbeeld het bestaande onderzoeksmateriaal nog eens bestuderen en het materiaal van een conclusie en een advies voorzien.¹⁶

Opgemerkt zij dat de EOD nooit een second opinion geeft. De EOD kan het vooronderzoek wel opnieuw uitvoeren. Opsporingsbedrijven kunnen wel een second opinion geven.

Na uitvoering van het vervolgvonderzoek dan wel de second opinion gaat de projectleider van Rijkswaterstaat over tot stap F.

F BESLUIT WEL/NIET OPSPOREN

De projectleider van Rijkswaterstaat beslist, eventueel na extra vooronderzoek of een second opinion, wel of niet over te gaan tot opsporen. Als de beslissing wordt genomen geen opsporingsonderzoek uit te laten voeren, gaat de projectleider van Rijkswaterstaat van start met de planning van de uitvoering van het werk. Bij het nemen van een beslissing om al dan niet op te sporen zijn de resultaten van de risicoanalyse van belang, omdat daarin de huidige situatie met betrekking tot de te verwachten aantallen en (sub)soort conventionele explosieven wordt afgezet tegen het toekomstig gebruik van het onderzoeksgebied.

¹⁶ Het bedrijf/deskundige die de second opinion geeft dient BRL-OCE gecertificeerd te zijn,

Ongeacht welke beslissing wordt genomen (wel of niet opsporen), de volgende acties worden in ieder geval ondernomen:

- F1. Schriftelijke overlegging van de resultaten van het vooronderzoek aan de burgemeester en de politie door de projectleider van Rijkswaterstaat of na akkoordverklaring van Rijkswaterstaat door het bedrijf dat het vooronderzoek heeft uitgevoerd namens Rijkswaterstaat.¹⁷
- F2. Tegelijkertijd met de overlegging van de resultaten van het vooronderzoek, informeert de projectleider van Rijkswaterstaat de burgemeester en de politie schriftelijk van het al dan niet voorgenomen opsporingsonderzoek. De projectleider van Rijkswaterstaat informeert zodoende ook de burgemeester en de politie indien hij heeft besloten geen opsporingsonderzoek uit te voeren. De burgemeester kan in verband met zijn bevoegdheden op het gebied van de openbare orde en veiligheid zelf besluiten dat overgegaan dient te worden tot opsporing, ook indien de projectleider van Rijkswaterstaat heeft besloten niet over te willen gaan tot opsporing.¹⁸

Als de beslissing valt over te gaan tot opsporen wordt de volgende actie ondernomen:

- F3. Tegelijk met overlegging van de resultaten van het vooronderzoek verzoekt de projectleider van Rijkswaterstaat de burgemeester om medewerking te verlenen aan de (personele) invulling van de projectorganisatie bij de uitvoering van de opsporingsfase (zie H2).

¹⁷ Het bedrijf dat het vooronderzoek heeft uitgevoerd is op grond van artikel 2.2.2.5 BRL-OCE gehouden in het projectdossier te registreren op welke wijze de gemeente waarbinnen het vooronderzoek heeft plaatsgevonden is betrokken bij het vooronderzoek en op welke wijze deze is geïnformeerd over de resultaten van de probleemanalyse. Het betreffende bedrijf voegt aan het projectdossier toe de door de organisatie ontvangen op het project betrekking hebbende correspondentie van opdrachtgever en de gemeente waarbinnen op wiens grondgebied het vooronderzoek heeft plaatsgevonden.

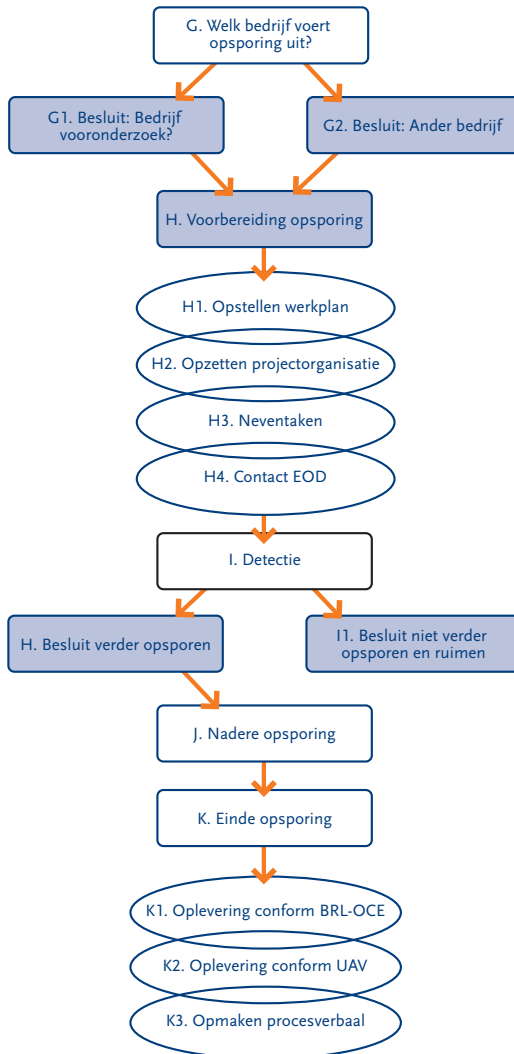
¹⁸ Het opsporingsbedrijf dient op grond van artikel 2.1 van de BRL-OCE de gemeente op wiens grondgebied de opsporingswerkzaamheden worden uitgevoerd, schriftelijk te informeren. Een afschrift van deze melding dient in het projectdossier aanwezig te zijn.

2.2 OPSPORINGSONDERZOEK

Opsporen is het geheel van organisatie en uitvoering binnen het opsporinggebied van:

- Detecteren, lokaliseren en interpreteren;
- Laagsgewijs ontgraven en identificeren van de vermoede explosieven;
- Tijdelijk veiligstellen van de situatie;
- De overdracht aan de EODDEF;
- Proces verbaal van oplevering.

Schematische weergave opsporing¹⁹

¹⁹ Eén van de voornaamste bronnen voor dit hoofdstuk is paragraaf 2.3 van de BRL-OCE

G WELK BEDRIJF

De eerste vraag die zich aandient is: ‘Welk bedrijf voert de opsporing uit?’ De projectleider van Rijkswaterstaat heeft de volgende keuzes:

- G1. Het bedrijf dat het vooronderzoek heeft uitgevoerd, voert de opsporing uit, voor zover dit aanbestedingsrechtelijk is toegestaan;
- G2. Een ander bedrijf voert de opsporing uit.
Op het opsporingsonderzoek zijn de aanbestedingsregels inzake werken van toepassing.²⁰ Gelet op de gebruikelijke kosten van het uitvoeren van een opsporingsonderzoek zal doorgaans een volledige aanbestedingsprocedure moeten worden gevolgd, tenzij er reeds raamcontracten zijn afgesloten. Zie voor de wijze van opdrachtverlening de W. 110 paragraaf 2 RWS AO. Per categorie is een procedure vastgesteld.

H VOORBEREIDING OPSPORING

De projectleider van Rijkswaterstaat kan het opsporingsbedrijf machtigen onderstaande stappen namens hem uit te voeren. De uitvoering vindt echter wel plaats onder verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat.

- H1. Het goedkeuren van een werkplan voor de opsporingsfase. Het opsporingsbedrijf stelt dit werkplan op. Dit werkplan regelt in ieder geval de te hanteren aanpak, de fasering die tijdens het project wordt aangehouden, de beoogde projectorganisatie, de communicatie en de planning. Het projectplan moet worden goedgekeurd door de burgemeester van de betreffende gemeente.²¹
- H2. Het opzetten van een projectorganisatie. De projectorganisatie bestaat uit de diensten die moeten worden geïnformeerd en zonodig op enig moment kunnen worden ingeschakeld. Aan deze projectorganisatie nemen in ieder geval de volgende instanties/personen deel:

²⁰ Gezien de aard van de werkzaamheden kan het vooronderzoek worden gekarakteriseerd als ‘werk’, vallend onder de CPV classificatie 4511250-5 (uitvoering bodemonderzoek).

²¹ Artikel 2.3.2.1 BRL-OCE bepaalt dat goedkeuring van het projectplan van de gemeente plaats dient te vinden door of namens de verantwoordelijke voor openbare orde en publieke veiligheid. Deze verplichting geldt ook in geval van aanpassing van het projectplan.

- Vertegenwoordigers van relevante gemeentelijke diensten;
 - Eventuele vertegenwoordigers van omliggende gemeenten. Het kan immers zijn dat tegelijkertijd aan beide kanten van een gemeentegrens wordt gezocht naar CE.
 - Hulpverleningsdiensten;
 - EODDEF;
 - Het betrokken opsporingsbedrijf;
 - Rijkswaterstaat.

En eventueel:

- De provincie (in verband met vergunningen);
- Het waterschap of het hoogheemraadschap (in verband met vergunningen);
- De beheerders van de kabels en leidingen;
- Terrein- en wegbeheerders.

H3. (Neven)taken (die niet allemaal direct actie van de projectleider van Rijkswaterstaat vergen) die een opsporing met zich mee kan brengen, zijn:

- Het geven van voorlichting aan inwoners, omwonenden en betrokken instellingen en bedrijven. Deze taak ligt bij het de betreffende gemeente(n). Het is goed hierover precieze afspraken te maken met de gemeente.
- Ontruiming van het terrein. De burgemeester kan opdracht te geven tot het ontruimen van een terrein en eventueel de omgeving;
- Inrichting van het terrein om de opsporing uit te kunnen voeren;
- Toezicht op het terrein. De burgemeester draagt zorg voor het toezicht op het terrein;
- Het genereren van faciliteiten voor (tijdelijke) opslag van gevonden explosieven. De burgemeester wijst een locatie voor de tijdelijke opslag aan in overleg met het opsporingsbedrijf;
- Contact opnemen met de gemeenten, de provincie en het waterschap over de benodigde vergunningen voor het opsporings-

onderzoek. Het gaat om vergunningen van de gemeente (bijvoorbeeld een aanlegvergunning), de provincie (bijvoorbeeld grondwateronttrekking); vergunningen van het waterschap (lozings- en bemalingsvergunningen); ontheffing van de Wet wapens en munitie inclusief ontheffing transport en tijdelijke opslag van explosieven (door het ministerie van Justitie) en de milieuvergunning voor tijdelijke munitieopslag. Ingevolge artikel 3.1.5.1 BRL-OCE beschikt het opsporingsbedrijf over een ontheffing van artikel 4, artikel 22, eerste lid en artikel 26, eerste lid van de Wet Wapens en Munitie. Indien het onderzoek plaatsvindt in de Noordzee of de Waddenzee wordt ook een ontgrondingsvergunning aangevraagd;

- De burgemeester wijst in overleg met de EODDEF een geschikte vernietigingslocatie binnen haar gemeentegrenzen aan. Indien Rijkswaterstaat een vernietigingslocatie voorstelt dient de burgemeester daar toestemming voor te verlenen en de EODDEF de locatie goed te keuren.
- Het opzetten van een projectadministratie.

H 4 Voor de start van de opsporingswerkzaamheden verzoekt de burgemeester of de politie namens deze, op verzoek van het opsporingsbedrijf, de EODDEF, de aangetroffen explosieven te ruimen. De EODDEF geeft aan de burgemeester een werkopdrachtnummer. Als een CE feitelijk is aangetroffen wordt wederom contact opgenomen met de EODDEF onder vermelding van dit werkopdrachtnummer. Bij het aantreffen van CE handelt het opsporingsbedrijf conform het protocol in bijlage 3 van de BRL-OCE. De projectleider van Rijkswaterstaat, noch het opsporingsbedrijf is bevoegd direct contact op te nemen met de EODDEF. Uit praktisch oogpunt is het mogelijk dat de burgemeester het opsporingsbedrijf mandaat verleent om direct contact op te nemen met de EODDEF. Deze mandaatverlening wordt op schrift gesteld middels ondertekening door de burgemeester van Bijlage drie van de BRL-OCE. In de rest van deze Handreiking wordt ervan uit gegaan dat dit mandaat is verleend aan het opsporingsbedrijf.

UITVOERING VAN DE OPSPORING

I NA DETECTIE: BESLUIT AL (I1) DAN NIET(I2) VERDER OPSPOREN

De opsporing start met detectie van de (water)bodem. Nadat de detectie is uitgevoerd brengt het opsporingsbedrijf advies uit over de noodzaak tot verdere opsporing en ruiming. De projectleider van Rijkswaterstaat besluit vervolgens in samenspraak met de burgemeester of verdere opsporing noodzakelijk is. De burgemeester kan, zoals eerder vermeld, op basis van zijn verantwoordelijkheid voor de openbare orde en veiligheid Rijkswaterstaat verplichten CE verder op te sporen.

Als de projectleider van Rijkswaterstaat en het opsporingsbedrijf een verschil van mening hebben over de noodzaak tot opsporing, kan de projectleider van Rijkswaterstaat de EODDEF of een ander opsporingsbedrijf verzoeken een second opinion te geven over de noodzaak tot verdere opsporing en ruiming. De EODDEF bekijkt per geval of zij hier capaciteit voor heeft.

Indien de projectleider van Rijkswaterstaat besluit niet verder op te sporen en te ruimen, gaat hij over tot de voorbereiding en uitvoering van het werk. Hij stelt de burgemeester op de hoogte van zijn besluit om niet verder op te sporen.

J NADERE OPSPORING

Indien de projectleider van Rijkswaterstaat besluit verder op te sporen en te ruimen, bestaat de opsporing uit de volgende acties:

- Lokaliseren. Lokaliseren is het 3-dimensionaal vaststellen van de ligplaats van de gedetecteerde objecten.
- Laagsgewijs ontgraven. Door het laagsgewijs ontgraven wordt het object blootgelegd, waardoor deze kan worden waargenomen.
- Identificeren. Identificatie heeft tot doel vast te stellen of sprake is van een CE en zo ja, om de soort en wapeningstoestand van eventueel geplaatste ontstekers te bepalen.
- Tijdelijk veiligstellen van de situatie;
 - Tijdelijke opslag en transport van CE;
- De overdracht aan de EODDEF en afvoer schroot. De overdracht vindt plaats in aanwezigheid van een senior OCE-deskundige volgens bijlage drie van de BRL-OCE.
- Proces-verbaal van oplevering aan Rijkswaterstaat en de burgemeester.

Het explosief mag onder omstandigheden uit de (water)bodem worden verwijderd en tijdelijk op een andere locatie worden opgeslagen door het opsporingsbedrijf. Dit is ter oordeel van de senior OCE-deskundige. Er kunnen redenen zijn voor het opsporingsbedrijf te besluiten de CE in de (water)bodem te laten tot de ruiming. Als een CE is aangetroffen neemt het opsporingsbedrijf contact op met de EODDEF om een afspraak te maken voor ruiming. Mogelijk wordt niet terstond nadat een CE is aangetroffen, contact opgenomen met de EODDEF. Dit kan onder andere te maken hebben met de verwachting zeer binnenkort meer CE aan te treffen en dus vanuit praktisch oogpunt meerdere CE in één keer te melden. In bijlage drie van de BRL-OCE staat het protocol voor de opsporingsbedrijven bij aantreffen van CE.

K EINDE OPSPORING

Bij de voltooiing van de werkzaamheden van het opsporingsbedrijf dient het opsporingsbedrijf te voldoen aan de verplichtingen zoals gesteld in de BRL-OCE. Twee belangrijke punten uit deze BRL-OCE met betrekking tot het einde van de opsporingsfase zijn:

- K1. Na uitvoering van de opsporing dient het terrein door het opsporingsbedrijf conform afspraak te worden opgeleverd. De wijze van opleveren staat vermeld in het projectplan. Indien daarin niets is vermeld, dient het terrein in de oorspronkelijke staat te worden teruggebracht.
- K2. Opneming, goedkeuring en oplevering vindt plaats volgens het U.A.V. 1989 (BRL-OCE paragraaf 2.5) of UAV-GC 2005. Op contracten van Rijkswaterstaat kan een andere regeling van toepassing zijn. In dat geval is deze bepaling uit de BRL-OCE niet van toepassing.
- K3. Een proces-verbaal van oplevering wordt opgesteld door de projectleider van Rijkswaterstaat of namens de projectleider van Rijkswaterstaat door het opsporingsbedrijf en bevat ten minste:
 - De gegevens van de locatie inclusief een tekening gekoppeld aan het RD stelsel;
 - De opdracht;
 - De gebruikte opsporingsmethoden;
 - De onderzoeksresultaten;
 - De gegevens met betrekking tot de overdracht en (indien van toepassing) de aard van de verwijderde objecten.

2.3 RUIMEN

L. Als het explosief is opgespoord breekt de fase van de ruiming aan.

Ruiming brengt uiteraard risico's met zich mee voor inwoners, bedrijven en instellingen van betreffende gemeente. Dit dreigende gevaar maakt dat de ruimingsfase een ander karakter kent dan de vorige twee fasen. In het vooronderzoek is de gemeente zijdelings betrokken, tijdens de opsporingsfase is de gemeente intensiever betrokken en kan zij het voortouw nemen. In de fase van de ruiming wordt het voortouw genomen door de gemeente op grond van de verantwoordelijkheden van de burgemeester voor de openbare orde en veiligheid. Rijkswaterstaat participeert in deze fase in de projectorganisatie als belanghebbende en volgt de mogelijke aanwijzingen van de burgemeester op.

Mogelijk dient ontruiming en/of andere ingrijpende maatregelen plaats te vinden. De burgemeester kan hiertoe overgaan door het vaststellen van een noodverordening op basis van de artikelen 175 en 176 Gemeentewet. Ook als er geen noodverordening bestaat kan de burgemeester op basis van artikel 175 Gemeentewet in noodgevallen bijzondere maatregelen nemen.

DE EODDEF

Het ruimen is een exclusieve bevoegdheid van de EODDEF.²² Hieraan zijn geen kosten voor Rijkswaterstaat verbonden.²³ Zoals gezegd wordt na de vondst van CE contact opgenomen met de EODDEF door het opsporingsbedrijf. Op basis van de gegevens van de burgemeester of de politie namens hem maakt de EODDEF een inschatting van de urgentie van de ruiming.

22 De explosieven opsporingsdiensten van het Ministerie van Defensie hebben de exclusieve bevoegdheid explosieven op basis van een besluit van de Ministerraad d.d. 13 april 1999.

23 Mogelijk zijn aan de ruiming indirecte kosten verbonden. Deze kosten kunnen bijvoorbeeld te maken hebben met beschermende constructies die aangebracht moeten worden.

De EODDEF verdeelt de meldingen onder in vier categorieën. Categorie-indeling vindt plaats op grond van de gegevens uit de melding. Van belang hierbij zijn onder andere de mate van verstoring van de openbare orde en de bedreiging van de veiligheid voor personen, levende have, materieel en economische belangen. De EOD hanteert de volgende vier categorieën:²⁴

Categorie A

Deze categorie wordt toegewezen aan EODDEF incidenten die een ernstige en onmiddellijke dreiging vormen voor de openbare orde en de veiligheid voor personen, levende have, materieel en economische belangen. Categorie A incidenten hebben voorrang boven alle andere incidenten en er dient onmiddellijk met de ruimwerkzaamheden te worden aangevangen.

Categorie B

Deze categorie wordt toegewezen aan EODDEF incidenten die een indirecte dreiging vormen voor de openbare orde en voor de veiligheid van personen, levende have, materieel en economische belangen. De ruiming van een categorie B incident mag ten hoogste worden uitgesteld tot de eerstvolgende werkdag.

Categorie C

Deze categorie wordt toegewezen aan EODDEF incidenten die een geringe dreiging vormen voor de openbare orde en de veiligheid voor personen, levende have, materieel en economische belangen. De ruiming van een categorie C incident mag ten hoogste één kalenderweek worden uitgesteld.

Categorie D

Deze categorie wordt toegewezen aan EODDEF incidenten die op dat moment geen gevaar vormen voor de openbare orde en de veiligheid voor personen, levende have, materieel en economische belangen. De ruiming van een categorie D incident mag ten hoogste één kalendermaand worden uitgesteld.

De EODDEF maakt met de burgemeester of de politie namens deze een afspraak voor de ruiming. De EODDEF geeft advies aan het de burgemeester over de in acht te nemen veiligheidsmaatregelen indien een CE

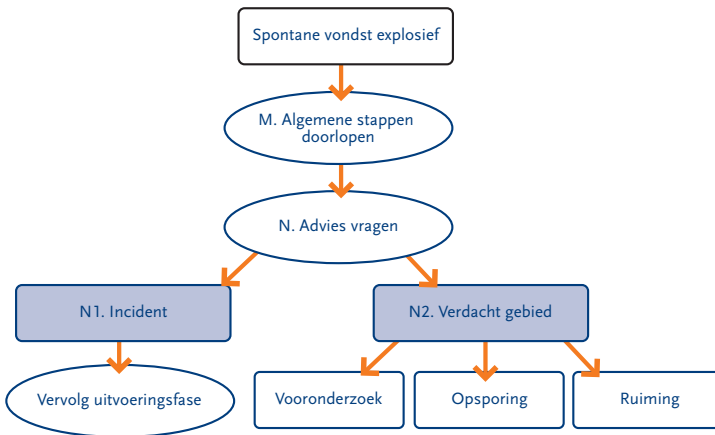
²⁴ Informatie afkomstig van de EODDEF.

nog in de (water)bodem aanwezig is. De projectleider van Rijkswaterstaat volgt het advies van de EODDEF op en neemt de aanwijzingen van de burgemeester of de politie namens deze in acht.

3. UITVOERINGSFASE

Als het werk in uitvoering is kan de opdrachtnemer alsnog onverwacht op een explosief stuiten ('spontane vondst van een explosief'). Dit hoofdstuk geeft handvatten voor de manier van werken indien in de uitvoeringsfase van een werk alsnog een CE wordt aangetroffen.

Schematische weergave uitvoeringsfase

M STAPPEN DIRECT NA VONDST

Indien de opdrachtnemer tijdens de uitvoering van werkzaamheden op een CE stuit geldt een aantal regels hoe daarmee om te gaan. Deze regels luiden als volgt:

- De opdrachtnemer legt het werk stil, in ieder geval totdat de EODDEF op de locatie is geweest;
- Iedereen dient uit de buurt te blijven van het CE. Het bouwterrein, in ieder geval rondom het CE, dient te worden afgezet;
- De opdrachtnemer neemt contact op met Rijkswaterstaat of namens de projectleider van Rijkswaterstaat rechtstreeks met de burgemeester of de politie namens deze. Indien contact wordt opgenomen met Rijkswaterstaat, dan neemt deze vervolgens contact op met de burgemeester of de politie namens deze;
- De burgemeester, of de politie namens de burgemeester, neemt contact op met de EODDEF. De EODDEF maakt geen afspraak om langs te komen, maar komt zo spoedig mogelijk;
- Als de EODDEF op locatie is wordt een afspraak gemaakt voor de vernietiging. De EODDEF maakt deze afspraak met het de burgemeester of de politie namens deze.
- De EODDEF geeft aan de burgemeester of de politie namens deze advies over de in acht te nemen veiligheidsmaatregelen. Rijkswaterstaat is ook gehouden deze veiligheidsmaatregelen in acht te nemen.
- Indien de te nemen veiligheidsmaatregelen dit toelaten, kan Rijkswaterstaat aan de EODDEF advies vragen over de mogelijkheden tot doorwerken op betreffende locatie, dan wel elders in de nabijheid van het werk en de daarbij in acht te nemen veiligheidsmaatregelen totdat het CE wordt geruimd.
- Het explosief wordt geruimd. De burgemeester kan de maatregelen zoals beschreven in het hoofdstuk 2.3 opleggen.

N INCIDENT OF VERDACHT GEBIED?

Als het CE is geruimd, is het de vraag of de werkzaamheden weer kunnen worden opgestart. Hiertoe stelt de projectleider van Rijkswaterstaat zich de volgende vraag: 'Is er sprake van een verdacht gebied of is er sprake van een incident?' De projectleider van Rijkswaterstaat verzoekt de EODDEF of een opsporingsbedrijf hierover advies te geven. Deze instanties voeren hiertoe een probleemonderzoek/quick scan uit, zoals beschreven in paragraaf 2.1 onder A. De projectleider van Rijkswaterstaat overlegt resultaten van mogelijk eerder uitgevoerd vooronderzoek en/of opsporing aan het bedrijf dat het probleemonderzoek uitvoert.

N1. INCIDENT

Indien de EODDEF of het opsporingsbedrijf van mening is dat er sprake is van een incident neemt de projectleider van Rijkswaterstaat de beslissing de werkzaamheden weer op te starten. Het opsporingsbedrijf dient BRL-OCE gecertificeerd te zijn.

N2. VERDACHT GEBIED

Als de EODDEF of het opsporingsbedrijf van mening is dat er (mogelijk) sprake is van een verdacht gebied, dan vraagt de projectleider van Rijkswaterstaat aan de EODDEF of het opsporingsbedrijf advies welke fasen (vooronderzoek-opsporing-ruiming) doorlopen moeten worden. Het kan immers zo zijn dat in de planstudiefase reeds vooronderzoek is uitgevoerd, maar besloten is niet op te sporen. De stappen (vooronderzoek-opsporing-ruiming) worden doorlopen aan de hand van de beschrijving in hoofdstuk twee van deze Handreiking. De projectleider van Rijkswaterstaat vraagt ook aan de EODDEF of het opsporingsbedrijf tevens of en onder welke omstandigheden het mogelijk is door te werken tijdens het eventuele vooronderzoek, de mogelijke opsporing en de ruiming.

4. SLOTOPMERKINGEN

Deze Handreiking is zodanig ingericht dat voor aanvang van de werkzaamheden van Rijkswaterstaat aandacht wordt gevraagd voor de mogelijkheid van CE. Door in een vroeg stadium - voordat een werk wordt aanbesteed - duidelijkheid te scheppen in de mogelijke aanwezigheid van CE wordt onenigheid tussen partijen en een problematisch verloop van het bouwproject in de uitvoeringsfase ondervangen. Mocht tijdens de uitvoeringsfase onverwacht toch een CE worden aangetroffen, dan biedt deze Handreiking een stappenplan om stagnatie van het proces zo veel mogelijk te voorkomen. Daarbij helpt ook de rapportage voor contracten.

Echter, niet alle problemen bij de omgang van een CE worden met deze Handreiking en de bijbehorende Rapportage voorkomen. Zowel de Handreiking als de Rapportage zijn immers generiek van karakter en als zodanig twee 'statische' instrumenten, die de dynamische werkelijkheid en alle mogelijkheden die dat met zich meebrengt, niet geheel omvatten. Vanuit onze deskundigheid denken wij dat de volgende twee aanvullingen op de Handreiking en Rapportage een substantiële bijdrage kunnen leveren aan de verbetering van de omgang met CE:

1. Omdat de Handreiking niet op detailniveau de omgang met CE beschrijft zullen een aantal aspecten in elk afzonderlijke situatie op maat moeten worden gespecificeerd en uitgewerkt. Wij adviseren bij elk project van Rijkswaterstaat in het bijzonder aandacht te vragen voor het specifiek gewenste samenspel en rolverdeling tussen Rijkswaterstaat en lokaal bestuur. Dit is een element dat wij als kritisch beschouwen voor een succesvolle en efficiënte omgang met CE.
2. Om ook een antwoord te bieden bij de specifieke invulling van de omgang bij CE adviseren wij om aanvullend op de Handreiking en Rapportage binnen Rijkswaterstaat een expertisecentrum CE op te richten. Dit expertisecentrum zou drie functies kunnen vervullen:

- Ten eerste kan het expertisecentrum als helpdesk fungeren voor projectleiders van Rijkswaterstaat, bijvoorbeeld door (via internet) een overzicht toegankelijk te maken van veelvuldig gestelde vragen (FAQ) en bijbehorende antwoorden. Ook zou het expertisecentrum kunnen helpen bij het oplossen van specifieke vraagstukken van projectleiders van Rijkswaterstaat ten aanzien van CE. De EODDEF kan daarbij - als expert - als achtervang dienen, bijvoorbeeld in het geven van een second opinion. Daartoe moeten de noodzakelijke afspraken tussen Rijkswaterstaat en de EODDEF (bijvoorbeeld door middel van een convenant) worden geëxpliciteerd.
 - Een tweede taak die het expertisecentrum op zich kan nemen is het beheer van documenten zoals handleiding en Rapportage. De Handleiding en Rapportage moeten van tijd tot tijd worden aangepast op grond van nieuwe ontwikkelingen, nieuwe of veranderende wet- en regelgeving en ook op basis van best-practices. Bij het expertisecentrum van Rijkswaterstaat zou de nu nog intern versnipperde kennis op dit gebied gebundeld kunnen worden.
3. Tot slot kan het expertisecentrum een stimulerende functie vervullen bij de ontwikkeling van de professie ten aanzien van CE. Bijvoorbeeld door de organisatie van bijeenkomsten met deskundigen, waar kennis delen en specifieke aspecten van het CE op de agenda staan

DEEL II: RAPPORTAGE

1. INLEIDING

Het doel van deze Rapportage is om besteksschrijvers en opstellers van contracten handvatten te bieden om de risicoverdeling ten aanzien van CE goed vast te leggen in een bestek of een contract. Hierbij dient ook terdege aandacht besteed te worden aan mogelijke onvoorziene omstandigheden. Voor de belangrijkste contractvormen wordt aangegeven wat de mogelijkheden zijn ten aanzien van de risicoverdeling voor CE. Verder wordt aangegeven hoe CE in contracten zo worden beschreven dat claims van de aannemer zoveel mogelijk geminimaliseerd worden.

Leeswijzer

In hoofdstuk twee van deze Rapportage wordt de situatie beschreven voor bestekken op basis van de UAV 1989. In hoofdstuk drie wordt de situatie beschreven voor de contracten op basis van de UAV-GC 2005. In hoofdstuk twee en drie wordt daarbij nader omschreven hoe omgegaan dient te worden met de onverwachte vondst van CE.

2. UAV 1989 - BESTEKKEN

2.1 JURIDISCH KADER

Ingevolge paragraaf 32 van de UAV 1989 is de aannemer verplicht de vondst van alle bij de uitvoering gevonden voorwerpen, die van waarde zijn of uit historisch of wetenschappelijk oogpunt merkwaardig kunnen zijn, terstond te melden aan de directie. De aannemer dient de gevonden voorwerpen, voorzover dit mogelijk is, in handen van de directie te stellen.

Bij gevonden voorwerpen als bedoeld in paragraaf 32 van de UAV kan in de eerste plaats gedacht worden aan archeologische of historisch interessante voorwerpen die bij graafwerkzaamheden boven water kunnen komen. Onder de term voorwerpen vallen echter ook (delen) van voormalige funderingen, fossiele resten en restanten van vergane schepen en explosieven.

Als de ontdekking van een vondst leidt tot vertraging van het werk, of als op andere wijze als gevolg van de vondst kosten moeten worden gemaakt, komt de aannemer in aanmerking voor bijbetaling op grond van het bepaalde in paragraaf 29, derde lid, van de UAV 1989. Dit houdt in dat sprake is van een afwijking tussen de werkelijkheid en de in het bestek omschreven toestand en dat de aannemer op grond daarvan recht heeft op bijbetaling. In geval van het vinden van voorwerpen kan het ook zijn dat een schorsing van het werk noodzakelijk is. De gevolgen van een schorsing worden beschreven in paragraaf 14, eerste en tweede lid van de UAV 1989. Het kan ook zijn dat er als gevolg van de vondst van een voorwerp wijzigingen in het werk aangebracht dienen te worden. De gevolgen van een wijziging in het werk zijn geregeld in paragraaf 34 van de UAV 1989.

2.2 VERTALING JURIDISCH KADER

Ingevolge de UAV 1989 komen de gevolgen van een onverwachte vondst van CE voor rekening en risico van de opdrachtgever. Bij het merendeel van de werken is dit een voor de hand liggende risicoverdeling. Van een aannemer kan niet verwacht worden dat hij bij de inschrijving rekening houdt met het risico dat tijdens de uitvoering van het werk gestuit wordt op CE. Dit is een risico dat de aannemer niet kan inschatten zonder verkennende onderzoeken uit te voeren. Bij een inschrijving op basis van een bestek kan dit niet van de inschrijvers verwacht worden. Bij dit soort projecten geldt de in hoofdstuk 2.3. omschreven procedure en zal in het bestek de in hoofdstuk 2.4. aangegeven teksten opgenomen kunnen worden.

Waarschuwingsplicht aannemer

Indien een aannemer echter kennis heeft van de mogelijke aanwezigheid van CE in het werkterrein rust op de aannemer een waarschuwingsplicht ingevolge artikel 7:754 van het Burgerlijk Wetboek. De aannemer is bij het aangaan of het uitvoeren van de opdracht namelijk verplicht de opdrachtgever te waarschuwen voor onder andere gebreken en ongeschiktheid van zaken afkomstig van de opdrachtgever, daaronder begrepen de grond waarop de opdrachtgever een werk laat uitvoeren. Als de aannemer zijn waarschuwingsplicht heeft verzaakt en er daardoor schade ontstaat is de aannemer (mede)aansprakelijk voor deze schade.

Bij werken waarbij in de ontwerpfase een onderzoek heeft plaatsgevonden naar CE en het voor inschrijvers mogelijk is om op basis van dit onderzoek een inschatting te maken van het risico op de aanwezigheid van CE kan de in hoofdstuk 2.5 opgenomen tekst voorafgaand aan de tekst uit hoofdstuk 2.4 opgenomen worden in het bestek.

2.3 PROCEDURE ONVERWACHTE VONDST CE

2.3.1 ALGEMEEN

Deze procedure beschrijft de wijze waarop er in de uitvoeringsfase wordt gehandeld in het geval van de onverwachte vondst van CE. Het beoogd resultaat is het zo snel mogelijk identificeren van het soort CE en de daarvoor te benaderen partij om het werk zo spoedig mogelijk doorgang te kunnen laten vinden.

2.3.2 WERKMETHODE

Melding onverwachte vondst

De procedure start bij de melding van een onverwachte vondst van CE door de aannemer aan de opdrachtgever.

Explosieven

Nadat de aannemer de opdrachtgever in kennis heeft gesteld van de onverwachte vondst van CE wordt door de opdrachtgever, de burgemeester van de gemeente waarin de CE worden aangetroffen in kennis gesteld van de vondst. De opdrachtgever zal tevens de lokale politie op de hoogte stellen. Als de opdrachtgever niet bereikbaar is, is de aannemer verplicht terstond en rechtstreeks zelf de burgemeester en de politie in kennis te stellen.

De (bij voorkeur telefonische) melding aan de burgemeester zal minimaal de volgende informatie moeten bevatten:

- naam, functie en telefoonnummer van de melder;
- soort en ligplaats van de explosieven en indien bekend het aantal explosieven;
- naam en telefoonnummer van de contactpersoon die de explosieven kan aanwijzen.

De burgemeester, of de politie namens deze, zal vervolgens de Explosieven Opruimingsdiensten Defensie (EODDEF) in kennis stellen.

De aannemer is verplicht de werkzaamheden in de omgeving van de CE stil te leggen en het werkterrein in de omgeving van de CE af te zetten in ieder geval totdat de EODDEF op de locatie is geweest.

De EODDEF zal na lokale inspectie bepalen wat er moet gebeuren en zal afstemming hebben met de burgemeester en de politie. De EODDEF zal met de burgemeester, of de politie namens deze, een afspraak maken voor de ontmanteling. De EODDEF geeft aan de burgemeester, of de politie namens deze, advies over de in acht te nemen veiligheidsmaatregelen. De opdrachtgever is gehouden deze veiligheidsmaatregelen in acht te nemen.

Het ruimingsproces wordt geleid door de EODDEF. De opdrachtgever en de aannemer zijn verplicht de aanwijzingen van de EODDEF op te volgen en mee te werken. De opdrachtgever is voor de EODDEF het aanspreekpunt bij het ruimingsproces (en indien nodig ook bij de aannemer).

Als er sprake is van een incident kunnen de werkzaamheden na het ruimen van de CE weer hervat worden. Als er volgens de EODDEF of een opsporingsbedrijf (mogelijk) sprake is van een verdacht gebied dan dient de opdrachtgever aan de EODDEF of een opsporingsbedrijf advies te vragen welke fasen (vooronderzoek-opsporing-ruiming) doorlopen moeten worden. Afhankelijk van het advies van de EODDEF neemt de opdrachtgever de beslissing over de te nemen stappen. In het geval dat er sprake is van een verdacht gebied vraagt de opdrachtgever tevens of en onder welke omstandigheden het mogelijk is door te werken tijdens het eventuele vooronderzoek, de mogelijke opsporing en de ruiming.

Aan de inzet van de EODDEF en de eventuele benodigde lokale dienstverlening (politie en dergelijke bij ontruiming) zijn geen kosten voor de opdrachtgever verbonden.

Eventuele tijds- en financiële consequenties dienen in overleg tussen de opdrachtgever en de aannemer bepaald te worden.

2.4 TEKST TEN BEHOEVE VAN BESTEK

In de bestekken die gebaseerd zijn op de UAV 1989 wordt de onderstaande tekst opgenomen.

Vermoeden aanwezigheid CE

Als tijdens de uitvoering van het werk, eventueel mede op grond van detectie door de aannemer, een ernstig vermoeden bestaat van aanwezigheid van CE, dan moet de aannemer hiervan direct melding doen aan de opdrachtgever. De opdrachtgever moet de burgemeester van de gemeente waarin het werk wordt uitgevoerd in kennis stellen van het vermoeden van de CE. De opdrachtgever moet tevens de lokale politie op de hoogte stellen. De burgemeester zal de EODDEF in kennis stellen van het vermoeden van de aanwezigheid van CE. Als de opdrachtgever niet bereikbaar is moet de aannemer terstond en rechtstreeks zelf de burgemeester en de politie in kennis stellen.

Vondst CE

Bij het aantreffen van een CE tijdens de uitvoering stelt de aannemer terstond de opdrachtgever in kennis van de vondst. De opdrachtgever zal de burgemeester en de politie van de gemeente waarin het explosief wordt aangetroffen in kennis stellen van de vondst. Indien de opdrachtgever niet bereikbaar is moet de aannemer terstond en rechtstreeks zelf de burgemeester en de politie in kennis stellen.

De aannemer moet de werkzaamheden in de omgeving van de CE stilleggen en het werkterrein in de omgeving van het CE afzetten af te zetten in ieder geval totdat de EODDEF op de locatie is geweest.

De burgemeester, of de politie namens deze, zal de EODDEF in kennis stellen van de aangetroffen CE.

De EODDEF zal na lokale inspectie bepalen wat er moet gebeuren en zal afstemming hebben met de burgemeester en/of de politie. De EODDEF zal met de burgemeester, of de politie namens deze, een afspraak maken voor de ontmanteling. De EODDEF geeft aan de burgemeester, of de politie namens deze, advies over de in acht te nemen veiligheidsmaatregelen. De aannemer is gehouden deze veiligheidsmaatregelen in acht te nemen.

De aannemer verleent alle medewerking aan het vooronderzoek en de opsporing door het EODDEF of daartoe gecertificeerde bedrijven. De aannemer verleent tevens alle medewerking aan de eventuele ruiming van de CE door het EODDEF. De opdrachtgever zal als aanspreekpunt voor de EODDEF optreden.

De opdrachtgever bepaalt in overleg met de EODDEF of de werkzaamheden van de aannemer na de ruiming weer kunnen aanvangen. Als er (mogelijk) sprake is van een verdacht gebied (er een vermoeden bestaat dat er mogelijk nog meer CE aanwezig kunnen zijn) dan zal de opdrachtgever in overleg met de EODDEF de aannemer informeren over de vervolgstappen en de gevolgen daarvan voor de werkzaamheden van de aannemer.

2.5 KEUZEMODULE

Bij werken waarbij in de ontwerpfase een onderzoek heeft plaatsgevonden naar CE en het voor inschrijvers mogelijk is om op basis van dit onderzoek een inschatting te maken van het risico op de aanwezigheid van CE kan de volgende tekst voorafgaand aan de tekst in hoofdstuk 2.4 opgenomen worden in het bestek.

De aannemer dient voor de uitvoering van het werk op het werkterrein:

- Een vooronderzoek (te laten) uit te voeren volgens de BRL-OCE
- Een detectie (te laten) uit te voeren volgens de BRL-OCE
- Een benadering (te laten) uit te voeren volgens de BRL-OCE
- Een opsporing (te laten) uit te voeren. Een opsporing bestaat uit:
 - Detecteren;
 - Lokaliseren;
 - Laagsgewijs ontgraven;
 - Identificeren;
 - Tijdelijk veiligstellen van de situatie;

- De overdracht aan de EODDEF;
- Proces-verbaal van oplevering aan RWS en gemeente

De bovengenoemde werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden door een ingevolge de BRL-OCE gecertificeerd bedrijf.

3. UAV-GC 2005

3.1 JURIDISCH KADER

Ingevolge paragraaf 13, zevende lid, van de UAV-GC 2005 is de opdrachtnemer verplicht de vondst van alle bij de uitvoerings- en onderhoudswerkzaamheden gevonden voorwerpen, die van materiële, historische en/of wetenschappelijke waarde kunnen zijn terstond te melden aan de opdrachtgever. De opdrachtnemer dient de gevonden voorwerpen, voorzover dit mogelijk is, in handen van de opdrachtgever te stellen. De opdrachtnemer heeft in dat geval recht op kostenvergoeding en/of termijnsverlenging, met in achtneming van het bepaalde in paragraaf 44, eerste lid, sub a van de UAV-GC 2005.

Bij gevonden voorwerpen als bedoeld in paragraaf 13, zevende lid, van de UAV-GC 2005 kan in de eerste plaats gedacht worden aan archeologische of historisch interessante voorwerpen die bij graafwerkzaamheden boven water kunnen komen. Onder de term voorwerpen vallen echter ook (delen) van voormalige funderingen, fossiele resten en restanten van vergane schepen en explosieven.

In geval van het vinden van voorwerpen kan het ook zijn dat een schorsing van het werk noodzakelijk is. De gevolgen van een schorsing worden beschreven in paragraaf 16 van de UAV-GC 2005. Het kan ook zijn dat er als gevolg van de vondst van een voorwerp wijzigingen in het werk aangebracht dienen te worden. De gevolgen van een wijziging in het werk zijn geregeld in paragraaf 14 van de UAV-GC 2005.

3.2 VERTALING JURIDISCH KADER

Ingevolge de UAV-GC 2005 komen de gevolgen van een onverwachte vondst van CE voor rekening en risico van de opdrachtgever. Bij een aantal projecten zal dit een voor de hand liggende risicoverdeling zijn. Van een inschrijver kan dan niet verwacht worden dat hij bij de inschrijving

rekening houdt met het risico dat tijdens de uitvoering van het project gestuit wordt op CE. Dit is een risico dat de opdrachtnemer niet kan inschatten zonder verkennende onderzoeken uit te voeren. Vaak zal bij de inschrijving dit niet van inschrijvers verwacht kunnen worden. Bij dit soort projecten geldt de in paragraaf 3.3. omschreven procedure en zal in de vraagspecificatie de in paragraaf 3.4. aangegeven teksten opgenomen kunnen worden.

Waarschuwingsplicht aannemer

Indien een aannemer kennis heeft van de mogelijke aanwezigheid van CE in het werkerterrein rust op de aannemer een waarschuwingsplicht ingevolge artikel 7:754 van het Burgerlijk Wetboek. De aannemer is bij het aangaan of het uitvoeren van de opdracht namelijk verplicht de opdrachtgever te waarschuwen voor onder andere gebreken en ongeschiktheid van zaken afkomstig van de opdrachtgever, daaronder begrepen de grond waarop de opdrachtgever een werk laat uitvoeren. Als de aannemer zijn waarschuwingsplicht heeft verzaakt en er daardoor schade ontstaat is de aannemer (mede)aansprakelijk voor deze schade.

Bij projecten waarbij voor de aanbesteding een onderzoek heeft plaatsgevonden naar CE en het voor inschrijvers mogelijk is om op basis van dit onderzoek een inschatting te maken van het risico op de aanwezigheid van CE kan de in hoofdstuk 3.5 opgenomen tekst voorafgaand aan de tekst in hoofdstuk 3.4 opgenomen worden in het bestek.

3.3 PROCEDURE ONVERWACHTE VONDST CE

3.3.1 ALGEMEEN

Deze procedure beschrijft de wijze waarop er in de uitvoeringsfase wordt gehandeld in het geval van de onverwachte vondst van CE. Het beoogd resultaat is het zo snel mogelijk identificeren van het soort CE en de daarvoor te benaderen partij om het werk zo spoedig mogelijk doorgang te kunnen laten vinden.

3.3.2 WERKMETHODE

Melding onverwachte vondst

De procedure start bij de melding van een onverwachte vondst van CE door de opdrachtnemer aan de opdrachtgever.

Explosieven

Nadat de opdrachtnemer de opdrachtgever in kennis heeft gesteld van de onverwachte vondst van CE dient de opdrachtgever de burgemeester en de politie van de gemeente waarin CE wordt aangetroffen in kennis te stellen van de vondst. Als de opdrachtgever niet bereikbaar is, is de opdrachtnemer verplicht terstond en rechtstreeks zelf de burgemeester en de politie in kennis te stellen.

De (bij voorkeur telefonische) melding aan de burgemeester en politie zal minimaal de volgend informatie moeten bevatten:

- naam, functie en telefoonnummer van de melder;
- soort en ligplaats van de explosieven en indien bekend het aantal explosieven;
- naam en telefoonnummer van de contactpersoon die de explosieven kan aanwijzen.

De burgemeester, of de politie namens deze, zal vervolgens de Explosieven Opruimingsdiensten Defensie (EODDEF) in kennis stellen.

De opdrachtnemer is verplicht de werkzaamheden in de omgeving van CE stil te leggen en het werkterrein in de omgeving van CE af te zetten in ieder geval totdat de EODDEF op de locatie is geweest.

De EODDEF zal na lokale inspectie bepalen wat er moet gebeuren en zal afstemming hebben met de burgemeester en/of de politie. De EODDEF maakt met de burgemeester, of de politie namens deze, een afspraak voor de ontmanteling. De EODDEF geeft aan de burgemeester, of de politie namens deze, advies over de in acht te nemen veiligheidsmaatregelen. De opdrachtgever is gehouden deze veiligheidsmaatregelen in acht te nemen.

Het ruimingsproces wordt geleid door de EODDEF. De opdrachtgever en de opdrachtnemer zijn verplicht de aanwijzingen van de EODDEF op te volgen en mee te werken. De opdrachtgever is voor de EODDEF het aanspreekpunt bij het interne ruimingsproces (en indien nodig ook bij de aannemer).

Als er sprake is van een incident kunnen de werkzaamheden na het ruimen van de CE weer hervat worden. Als er volgens de EODDEF of een opsporingsbedrijf (mogelijk) sprake is van een verdacht gebied dan dient de opdrachtgever aan de EODDEF of een opsporingsonderzoek advies te vragen welke fasen (vooronderzoek-opsporing-ruiming) doorlopen moeten worden. Afhankelijk van het advies van de EODDEF neemt de opdrachtgever de beslissing over de te nemen stappen. In het geval dat er sprake is van een verdacht gebied vraagt de opdrachtgever tevens of, en onder welke omstandigheden, het mogelijk is door te werken tijdens het eventuele vooronderzoek, de mogelijke opsporing en de ruiming.

Aan de inzet van de EODDEF en de eventuele benodigde lokale dienstverlening (politie e.d. bij ontruiming) zijn geen kosten voor de opdrachtgever verbonden.

Eventuele tijds- en financiële consequenties dienen in overleg tussen de opdrachtgever en de opdrachtnemer bepaald te worden overeenkomstig de in paragraaf 44 eerste lid, sub a van de in UAV-GC 2005 omschreven procedure.

3.4 TEKST TEN BEHOEVE VAN VRAAGSPECIFICATIE

In de vraagspecificatie die gebaseerd is op de UAV-GC 2005 dient de onderstaande tekst opgenomen te worden.

Vermoeden aanwezigheid CE

Indien gedurende de uitvoering van het werk, eventueel mede op grond van detectie door de opdrachtnemer, een ernstig vermoeden bestaat van aanwezigheid van CE, moet de opdrachtnemer hiervan direct melding aan de opdrachtgever doen. De opdrachtgever zal de burgemeester van de gemeente waarin het werk wordt uitgevoerd in kennis stellen van het ver-

moeden van een CE. De opdrachtgever zal tevens de lokale politie op de hoogte stellen. De burgemeester zal de EODDEF in kennis stellen van het vermoeden van de aanwezigheid van een explosief. Indien de opdrachtgever niet bereikbaar is moet de opdrachtnemer terstond en rechtstreeks zelf de burgemeester en de politie in kennis stellen.

Vondst CE

Bij het aantreffen van een CE tijdens de uitvoering stelt de opdrachtnemer terstond de opdrachtgever in kennis van het aangetroffen explosief.

De opdrachtgever zal de burgemeester van de gemeente waarin het explosief wordt aangetroffen in kennis stellen van de vondst. De opdrachtgever zal tevens de lokale politie op de hoogte stellen. Indien de opdrachtgever niet bereikbaar is moet de opdrachtnemer terstond en rechtstreeks zelf de burgemeester en de politie in kennis stellen.

De opdrachtnemer moet de werkzaamheden in de omgeving van de CE stilleggen en het werkterrein in de omgeving van de CE afzetten in ieder geval totdat de EODDEF op de locatie is geweest.

De burgemeester zal de EODDEF in kennis stellen van het aangetroffen explosief. De EODDEF zal na lokale inspectie bepalen wat er moet gebeuren en zal afstemming hebben met de burgemeester en/of de politie. De EODDEF zal met de burgemeester, of de politie namens deze, een afspraak maken voor de ontmanteling. De EODDEF geeft aan de burgemeester, of de politie namens deze, advies over de in acht te nemen veiligheidsmaatregelen. De opdrachtnemer is gehouden deze veiligheidsmaatregelen in acht te nemen.

Opdrachtnemer verleent alle medewerking aan de het onderzoek en de opsporing door het EODDEF of daartoe gecertificeerde bedrijven. De opdrachtnemer verleent tevens alle medewerking aan de eventuele ruiming van de CE door het EODDEF. De opdrachtgever zal als aanspreekpunt voor de EODDEF optreden.

De opdrachtgever bepaalt in overleg met de EODDEF of de werkzaamheden van de opdrachtnemer na de ruiming weer kunnen aanvangen. Als er (mogelijk) sprake is van een verdacht gebied (er een vermoeden bestaat dat er mogelijk nog meer CE aanwezig kunnen zijn) dan zal de opdracht-

gever in overleg met de EODDEF de opdrachtnemer informeren over de vervolgstappen en de gevolgen daarvan voor de werkzaamheden van de opdrachtnemer.

De eventuele tijds- en financiële consequenties worden in overleg tussen de opdrachtgever en de opdrachtnemer bepaald overeenkomstig de in paragraaf 44 eerste lid, sub a van de UAV-GC 2005 omschreven procedure.

De opdrachtgever zal de kosten slechts voor haar rekening nemen indien de opdrachtnemer heeft aangetoond dat hij de vereiste zorgvuldigheid in acht heeft genomen en de opdrachtnemer voldoende onderzoek heeft gedaan om vast te stellen dat er sprake is van de CE. Van de opdrachtnemer wordt verwacht dat hij zich maximaal inspant om de kosten voor de opdrachtgever te beperken, door bijvoorbeeld een wijziging aan te brengen in de werkvolgorde.

3.5 KEUZEMODULE

Bij projecten waarbij voorafgaande aan de aanbesteding een onderzoek heeft plaatsgevonden naar CE en het voor inschrijvers mogelijk is om op basis van dit onderzoek een inschatting te maken van het risico op de aanwezigheid van CE kan de volgende tekst voorafgaand aan de tekst in paragraaf 3.4 opgenomen worden in het bestek.

De opdrachtnemer dient voor de uitvoering van het werk op het werkterrein:

- Een vooronderzoek (te laten) uit te voeren volgens BRL-OCE
- Een detectie (te laten) uit te voeren volgens de BRL-OCE
- Een benadering (te laten) uit te voeren volgens de BRL-OCE
- Een opsporing (te laten) uit te voeren. Een opsporing bestaat uit:
 - Detecteren;
 - Lokaliseren;
 - Laagsgewijs ontgraven;

- Identificeren;
- Tijdelijk veiligstellen van de situatie;
- De overdracht aan de EODDEF;
- Proces-verbaal van oplevering aan RWS en gemeente

De bovengenoemde werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden door een ingevolge de BRL-OCE gecertificeerd bedrijf.

DEEL III: BIJLAGEN

BIJLAGE 1:

BRL OCE

BEOORDELINGSRICHTLIJN

voor het

Procescertificaat “Opsporen Conventionele Explosieven (OCE)”

***Toelichting:** de voorliggende versie van de BRL-OCE is vastgesteld door het VCyD-OCE d.d. 8 februari 2007. Deze versie vervangt de BRL-OCE, versie 21 november 2005. De wijzigingen hebben in de eerste plaats betrekking op enkele aanpassingen van procestechnische aard. In de tweede plaats betreft het enkele wijzigingen in de regeling voor examinering van OCE-deskundigen en een verlenging van de overgangstermijn waarbinnen de bestaande deskundigen (vooral de voormalige EOD-ers van het ministerie van Defensie) worden gelijkgesteld met een OCE-deskundigen zoals bedoeld in de BRL. De gewijzigde versie is aangeboden aan de Staatssecretaris van het ministerie van SZW, met het verzoek om deze zo snel mogelijk op te nemen in de Arboregeling.*

VOORWOORD

Onderwerp van deze beoordelingsrichtlijn is het opsporen van conventionele explosieven (in het vervolg OCE). Het opsporen van conventionele explosieven is niet zonder risico. Dat dit zorgvuldig en veilig gebeurt, is zowel in het belang van de opdrachtgever, het civiele opsporingsbedrijf, de personen op de projectlocaties als de omgeving.

De Beoordelingsrichtlijn “Opsporen van conventionele explosieven” (BRL-OCE) bevat de eisen, waaraan een bedrijf moet voldoen om gecertificeerd te kunnen worden voor het opsporen van conventionele explosieven. De BRL-OCE is vastgesteld door het College van Deskundigen OCE, dat is samengesteld uit vertegenwoordigers van opdrachtgevers, opdrachtnemers, rijksoverheid en diverse adviserende partijen¹.

Gelet op de grote gevaren voor veiligheid en gezondheid van de bij het opsporen van conventionele explosieven betrokken werknemers en andere personen, is in het Arbobesluit voorgeschreven dat deze werkzaamheden alleen door op grond van de onderhavige beoordelingsrichtlijn gecertificeerde bedrijven mag plaatsvinden.

Voor afgifte van het wettelijk verplichte Procecertificaat Opsporen Conventionele Explosieven worden een of meer certificerende instellingen aangewezen door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Het toepassingsgebied van de BRL-OCE is verdeeld in twee deelgebieden, te weten:

Deelgebied A: Opsporing;

Deelgebied B: Civieltechnisch opsporingsproces.

Het staat organisaties vrij zich te bekwamen en in te richten voor een of beide deelgebieden en vervolgens voor een of beide certificatie aan te vragen. Op het certificaat wordt aangegeven voor welk(e) deelgebied(en) het certificaat is afgegeven.

¹ De samenstelling van het College is vastgelegd bij het secretariaat van de beoordelingsrichtlijn.

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD.....	2
1. INLEIDING.....	5
1.1 Algemeen.....	5
1.2 Onderwerp.....	6
1.3 Termen en definities.....	7
2. EISEN TE STELLEN AAN HET PROCES.....	11
2.1 Melding aan gemeente.....	11
2.2 Vooronderzoek.....	11
2.2.1 Probleeminventarisatie.....	11
2.2.2 Probleemanalyse.....	11
2.3 Opsporing.....	13
2.3.1 Personele deskundigheid.....	14
2.3.2 Werkvoorbereiding.....	15
2.3.3 Detectieonderzoek.....	17
2.3.4 Lokaliseren.....	18
2.3.5 Laagsgewijs ontgraven.....	18
2.3.6 Identificeren.....	19
2.3.7 Tijdelijk veiligstellen situatie.....	19
2.3.8 Overdracht aan EODDEF en afvoer schroot.....	19
2.4 Civieltechnisch opsporingsproces.....	20
2.5 Oplevering.....	20
2.6 Evaluatie.....	21
3. EISEN TE STELLEN AAN DE ORGANISATIE.....	22
3.1 Managementsysteem.....	22
3.1.1 Algemene eisen.....	22
3.1.2 Systeemhandboek.....	22
3.1.3 Beheersing van documenten.....	22
3.1.4 Beheersing van registraties.....	23
3.1.5 Wet- en regelgeving.....	23
3.1.6 Risico-inventarisatie & Evaluatie en Taak Risico Analyse.....	23
3.1.7 Verzekeringen.....	24
3.2 Verantwoordelijkheden en bevoegdheden.....	24
3.3 Communicatie.....	25
3.3.1 Interne communicatie.....	25
3.3.2 Externe communicatie.....	25
3.4 Bewaking en meting.....	25
3.4.1 Werkplekinspecties.....	26
3.4.2 Interne audits.....	26
3.4.3 Beheersing van klachten en tekortkomingen.....	27
3.4.4 Beheersing van ongevallen en incidenten.....	27
3.5 Voorbereiding op noodsituaties.....	27
3.6 Directieverantwoordelijkheid.....	28
4. EISEN TE STELLEN AAN MANAGEMENT VAN PERSONEEL EN MIDDELEN.....	29
4.1 Personeel.....	29
4.1.1 Opleiding en kwalificatie personeel.....	29
4.1.2 Arbeidsomstandigheden zorg.....	30
4.1.3 Persoonlijke beschermingsmiddelen.....	31
4.2 Materieel en middelen.....	31
4.2.1 Beheersing van materieel en middelen.....	31
4.2.2 Inhuur van materieel en middelen.....	32
4.2.3 Beheersing van detectie- en meetapparatuur.....	32

5.	VERLENING/VERLENGING VAN HET PROCESCERTIFICAAT	34
5.1	Algemeen.....	34
5.2	Beoordeling van het managementsysteem	34
5.3	Tijdsbesteding toetsingsonderzoeken	34
5.4	Verlening van het Procescertificaat.....	35
5.5	Tussentijdse steekproef.....	36
5.6	Periodieke beoordeling	36
5.7	Verlenging van het Procescertificaat	36
5.8	Wijziging in rechtspersoon.....	36
5.9	Schorsing van het Procescertificaat	37
5.10	Intrekken van het Procescertificaat	37
5.11	Certificatiecriteria	37
6.	EISEN AAN DE CERTIFICERENDE INSTELLING	39
6.1	Accreditatie / aanwijzing	39
6.2	Kwalificatie-eisen auditors	39
6.3	Kwalificatie-eisen beslisser.....	39
	BIJLAGE 1: NORMPARAGRAFEN PER DEELGEBIED	40
	BIJLAGE 2: VOORONDERZOEK, ONDERDEEL PROBLEEMINVENTARISATIE	41
	BIJLAGE 3: PROTOCOL BIJ AANTREFFEN CE	43
	BIJLAGE 4: EINDTERMEN OCE-DESKUNDIGEN	44
	BIJLAGE 5: EISEN TE STELLEN AAN MATERIEEL	51
	BIJLAGE 6: EISEN AAN BESCHERMENDE MAATREGELEN.....	52
	BIJLAGE 7: EISEN AAN OPSLAGVOORZIENING VOOR TIJDELIJK VEILIGSTELLEN CE53	
	BIJLAGE 8: OVERZICHT NOODZAKELIJKE DOCUMENTATIE	55

1. INLEIDING

1.1 Algemeen

Het opsporen van Conventionele Explosieven (CE) geschiedt op basis van (historisch) feitenmateriaal, met behulp van hoogwaardige opsporingstechnieken, specifiek civieltechnisch materieel en deskundig personeel.

In artikel 4.10 van het Arbobesluit is bepaald dat arbeid bestaande uit het opsporen van conventionele explosieven wordt verricht door een bedrijf dat in het bezit is van het procescertificaat opsporen conventionele explosieven. In artikel 4.17e van de Arboregeling wordt in het kader daarvan vervolgens verwezen naar de onderhavige Beoordelingsrichtlijn Opsporen Conventionele Explosieven. Het procescertificaat wordt afgegeven door een of meer door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangewezen certificerende instellingen (CI).

De doelstelling van de BRL-OCE is drieledig:

1. bewerkstelligen dat risicovolle werkzaamheden voldoende veilig voor het eigen personeel en derden aanwezig op het project worden uitgevoerd;
2. bewerkstelligen dat risicovolle werkzaamheden zodanig en met die deskundigheid worden uitgevoerd dat omwonenden veilig zijn en dat de openbare orde en publieke veiligheid wordt gewaarborgd;
3. bewerkstelligen dat de behandelde terreinen binnen de bepalingen van de gegunde opdracht “vrij van explosieven” worden opgeleverd en geschikt zijn voor het beoogde gebruik.

Vertrekpunt voor het opstellen van deze richtlijn is de in de Arboret verplicht gestelde, risico-inventarisatie en -evaluatie. Het betreft risicovolle werkzaamheden, die voldoende veilig voor het eigen personeel en met het oog op aanwezige derden en omwonenden uitgevoerd dienen te worden.

De in deze beoordelingsrichtlijn opgenomen eisen worden door certificerende instellingen, aangewezen door de Minister van SZW, gehanteerd bij de behandeling van een aanvraag en vervolgens voor het verlenen en instandhouden van het procescertificaat.

Bedrijven worden getoetst op het voldoen aan de gestelde eisen. Binnen de beoordelingsrichtlijn wordt de bedrijven de ruimte gegeven om zich te profileren en te bewijzen zolang wordt voldaan aan de voorgeschreven eisen. Tevens is vastgelegd dat de organisatie juist die elementen borgt die van belang zijn voor en voortvloeien uit een projectplan, specifiek opgesteld voor het desbetreffende project. Een opdrachtgever mag derhalve verwachten dat een gecertificeerd bedrijf conform dit projectplan een project correct en veilig kan uitvoeren.

Door veranderende technologieën, ervaringen uit het werkveld of anderszins kan de inhoud van deze beoordelingsrichtlijn verouderen en dient deze dus aangepast te kunnen worden. Het College van Deskundigen streeft naar een periodieke herijking van ten minste om de drie jaar of zoveel eerder als aanbevelingen / commentaren door belanghebbenden daartoe aanleiding geven.

Het toepassingsgebied van de beoordelingsrichtlijn OCE is verdeeld in twee deelgebieden, te weten:

Deelgebied A: Opsporing;

Deelgebied B: Civieltechnisch opsporingsproces.

Het af te geven certificaat wordt aangeduid als:

"Procescertificaat Opsporen Conventionele Explosieven".

Op het certificaat wordt aangegeven voor welk(e) deelgebied(en) het certificaat is afgegeven. De organisatie mag alleen die werkzaamheden uitvoeren die vallen onder het toepassingsgebied zoals aangegeven op het certificaat.

Het certificaat voor deelgebied A, zijnde de opsporing, wordt verstrekt indien door een daartoe bevoegde CI is vastgesteld dat aan alle eisen uit deze BRL OCE is voldaan met uitzondering van de in bijlage 1 voor deelgebied A uitgezonderde paragrafen.

Het certificaat voor deelgebied B, zijnde het civieltechnisch opsporingsproces, wordt verstrekt indien door een daartoe bevoegde CI is vastgesteld dat aan alle eisen uit deze BRL OCE is voldaan met uitzondering de in bijlage 1 voor deelgebied B uitgezonderde paragrafen.

1.2 Onderwerp

Het onderwerp van deze beoordelingsrichtlijn betreft het uitvoeren van vooronderzoek naar de vermoedelijke aanwezigheid en het opsporen van conventionele explosieven.

Onder conventionele explosieven wordt verstaan elk explosief dat niet als geïmproviseerd, nucleair, biologisch of chemisch kan worden aangemerkt. Daarbij kunnen de volgende hoofdsorten worden onderscheiden : Kleinkalibermunitie, Geschutmunitie, Handgranaten, Geweergranaten, Munitie voor granaatwerpers, Raketten, Afwerpmunitie, Submunitie, Onderwatermunitie, Mijnen, Valstrikken, Explosieve stoffen, Vuurwerken, Vernielingsmiddelen, Ontstekingsinrichtingen en Toebehoren van munitie.

1.3 Termen en definities

Benaderen:

Het cyclisch verrichten van de handelingen detecteren, lokaliseren en laagsgewijs ontgraven, ten einde de aanwezigheid van een vermoedelijk CE veilig en doelmatig te kunnen vaststellen.

Civieltechnisch opsporingsproces:

Omvat het geheel van organisatie en uitvoering van civieltechnische activiteiten die de opsporing van CE mogelijk maken en onder eindverantwoordelijkheid van een opsporingsbedrijf worden uitgevoerd.

Combinatie:

Tijdelijk samenwerkingsverband van een organisatie die is gecertificeerd conform deelgebied A en een organisatie die is gecertificeerd conform deelgebied B, die gezamenlijk een project uitvoeren. De verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden van beide partijen zijn vastgelegd in een samenwerking- / combinatieovereenkomst en wordt nader uitgewerkt in het projectplan.

Conventionele Explosieven (CE):

Elk explosief dat niet als geïmproviseerd, nucleair, biologisch of chemisch kan worden aangemerkt. Bij het opsporingsproces wordt aan CE gelijkgesteld en als zodanig behandeld:

- CE die geen explosieve stoffen (meer) bevatten;
- restanten van CE die door leken als zodanig herkenbaar zijn;
- voorwerpen die door leken kunnen worden aangemerkt als CE;
- wapens of onderdelen daarvan.

Deskundige:

Persoon die aantoonbare kennis en ervaring heeft om overeenkomstig de eisen in de BRL als zodanig te worden aangemerkt.

Detecteren:

Het vaststellen van de aanwezigheid van (mogelijke) CE door het met behulp van detectieapparatuur uitvoeren van een meting en de beoordeling van de meetgegevens. Er wordt onderscheid gemaakt in:

- analoge detectie: detecteren waarbij direct wordt overgaan tot het lokaliseren van het object en de meetgegevens niet worden vastgelegd;
- computerondersteunde detectie: het verzamelen van meetgegevens in een computer, waarna op een later tijdstip interpretatie plaatsvindt en de meetgegevens automatisch worden vastgelegd.

EOCKL:

Explosieven Opruimings Commando Koninklijke Landmacht.

Het EOCKL is de centrale coördinerende en aansturende organisatie voor het verrichten van vooronderzoeken, opsporingen en ruimingen van explosieven door de explosieven opruimingsdiensten van Defensie op het Nederlands grondgebied. Voor het uitvoeren van deze taken kan het EOCKL de Explosieven Opruimingsdienst van de Koninklijke Landmacht (EODKL), de Explosieven Opruimingsdienst van de Koninklijke Luchtmacht (EODKLu) en de Duik- en Demonteergroep van de Koninklijke Marine (DDGKM) aansturen.

EODDEF:

Explosieven Opruimingsdiensten Defensie. Deze afkorting is een verzamelnaam voor het geheel aan explosieven opruimingsdiensten (EODKL, EODKLu en DDGKM) van Defensie.

Feitenmateriaal:

Geverifieerde gegevens die onomstotelijk bepaalde gebeurtenissen of feiten aantonen.

Identificeren:

Het vaststellen of men al dan niet met een explosief te maken heeft en daarna het bepalen van de soort, subsoort, wapeningstoestand, kaliber en nationaliteit van het explosief en eventueel geplaatste ontstekers.

Laagsgewijs ontgraven

Door het laagsgewijs ontgraven wordt het object blootgelegd, waardoor deze kan worden waargenomen.

Lokaliseren:

Het 3-dimensionaal vaststellen van de ligplaats van gedetecteerde objecten.

Oprachtgever:

Natuurlijke of rechtspersoon met wie een formele overeenkomst wordt aangegaan ten behoeve van activiteiten in het kader van deze regeling.

Oplevering:

Conform de definitie oplevering zoals gebruikt in de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (U.A.V. 1989).

Opsporingsgebied:

Het gebied binnen het verdachte gebied waar de daadwerkelijke opsporingswerkzaamheden worden verricht.

Opsporing:

Omvat het geheel van organisatie en uitvoering binnen het opsporingsgebied van:

- **detecteren, lokaliseren en interpreteren;**
- **laagsgewijs ontgraven en identificeren** van de vermoede explosieven;
- **tijdelijk veiligstellen van de situatie;**
- **de overdracht aan de EODDEF;**
- **Proces-verbaal van oplevering.**

Opsporingsbedrijf:

Organisatie die binnen het kader van deze regeling werkzaamheden uitvoert ten behoeve van de opsporing van conventionele explosieven.

Organisatie:

De juridische eenheid (natuurlijke of rechtspersoon) die werkzaamheden verricht binnen het kader van deze beoordelingsrichtlijn en die als zodanig is gecertificeerd.

Overdracht aan de EODDEF:

Het in persoon van de Senior OCE-deskundige door middel van het overdrachtsprotocol overdragen van de aangetroffen explosieven door het opsporingsbedrijf (deelgebied A) aan EODDEF. De overdracht vindt plaats op de locatie waar het explosief is aangetroffen c.q. in tijdelijke opslag is gebracht en bij fysieke aanwezigheid van beide partijen.

Projectgebonden risico-evaluatie:

De inventarisatie en evaluatie van de risico's samenhangende met de opsporing van conventionele explosieven.

Project:

(Combinatie van) werkzaamheden binnen een vastgesteld tijdsbestek ten behoeve van het opsporen en het zonodig laten verwijderen van conventionele explosieven zoals bedoeld in deze beoordelingsrichtlijn.

Projectplan:

Gedocumenteerd plan waarin de onderlinge relaties tussen betrokken partijen, alsmede de (planmatige) voortgang, afspraken, toezicht, documentatie en procedures zijn vastgelegd ten einde het project op adequate en veilige wijze uit te kunnen voeren.

Projectcontroleplan:

Gedocumenteerd plan waarin het voor het project noodzakelijke toezicht en de daarbij behorende (tussentijdse) controles zijn vastgelegd ten einde de kwaliteit en veiligheid tijdens de procesgang aantoonbaar te beheersen.

RI&E:

De inventarisatie en evaluatie van de risico's samenhangende met de werkomgeving. Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen arborisico's, afgedekt door de RI&E verplichting uit de Arbowet, activiteitgebonden risico's (**TRA**) en **projectgebonden risicoanalyse**.

Systeemveiligheid:

De veiligheid van degenen die aanwezig zijn in het (rail-)verkeerssysteem, zoals reizigers, personeel en anderen.

Taakrisicoanalyse (TRA):

Overzicht van activiteitgebonden risico's en daaruit voortvloeiende preventieve of risico reducerende maatregelen.

Tijdelijk veiligstellen van de situatie:

Alle activiteiten na benadering en identificatie die benodigd zijn om de uitwerkingsrisico's van het explosief in relatie tot de omgeving te beheersen tot aan het tijdstip van overdracht van het explosief aan de EODDEF. Er worden bij het tijdelijk veiligstellen van de situatie geen handelingen aan het explosief zelf verricht anders dan het eventueel verplaatsen ervan naar een tijdelijke opslagplaats.

Verdachte gebied:

Het gebied waarin de aanwezigheid van explosieven wordt vermoed op basis van geverifieerd feitenmateriaal.

Vooronderzoek:

Bestaat uit twee afzonderlijk uit te voeren activiteiten, de probleeminventarisatie en de probleemanalyse, en omvat het verzamelen en analyseren van (historisch) **feitenmateriaal** met als doel het vaststellen van de vermoede aanwezigheid van **Conventionele Explosieven**, de soort explosieven, het vaststellen en afbakenen van het **verdachte gebied** en (zodanig) het **opsporingsgebied**, alsmede het opstellen van de **risicoanalyse**.

2. EISEN TE STELLEN AAN HET PROCES

De organisatie moet de processen die nodig zijn voor het realiseren van haar dienstverlening plannen, voorbereiden en uitvoeren conform de eisen als gesteld in dit hoofdstuk.

De organisatie dient voor de beheersing van processen werkinstructies op te stellen waarmee wordt geborgd dat deze worden uitgevoerd op een manier die overeenkomt met de daartoe gestelde eisen (normatief of door de opdrachtgever vastgesteld).

2.1 Melding aan gemeente

Voor aanvang van de opsporing (paragraaf 2.3) dien(en) de gemeente(n), op wiens grondgebied de werkzaamheden worden uitgevoerd, hierover schriftelijk geïnformeerd te worden. Een afschrift dient in het projectdossier aanwezig te zijn.

2.2 Vooronderzoek

Het vooronderzoek wordt ten behoeve van het advies aan de opdrachtgever verdeeld in respectievelijk de hoofdfasen probleeminventarisatie (paragraaf 2.2.1) en probleemanalyse (paragraaf 2.2.2). Beide hoofdfasen dienen met een afzonderlijk rapport te worden afgesloten, of dienen als zodanig herkenbaar te zijn in de rapportage van het vooronderzoek.

2.2.1 Probleeminventarisatie

De probleeminventarisatie omvat het verzamelen van (historisch) feitenmateriaal. De probleeminventarisatie dient te voldoen aan de eisen zoals opgenomen in bijlage 2.

2.2.2 Probleemanalyse

De probleemanalyse omvat de analyse van het historisch feitenmateriaal en de vaststelling van de mogelijke aanwezigheid, de aard en omvang van conventionele explosieven. De probleemanalyse bestaat ten minste uit:

- vaststellen vermoede aanwezigheid, soort en hoeveelheid CE;
- verschijningsvorm van de vermoede CE;
- inventarisatie locatiespecifieke omstandigheden;
- vaststellen en afbakenen van het verdachte gebied;
- evaluatie van de risico's van de vermoede CE in relatie tot het toekomstige gebruik van de locatie.

Voorafgaand aan de probleemanalyse dient de rapportage van de probleeminventarisatie aan de hand van bijlage 2 te worden gecontroleerd op volledigheid. De resultaten dienen te worden opgenomen in de rapportage van de probleemanalyse. Eventuele ontbrekende informatie dient te worden aangevuld.

2.2.2.1 *Soort en hoeveelheid explosieven*

In de probleemanalyse wordt nader onderzoek gedaan naar (sub)soort van het vermoede explosief, de hoeveelheid en de mogelijke toestand van de vermoede explosieven. De organisatie dient de geraadpleegde bronnen vast te leggen in de rapportage en, voor zover het tastbare informatie betreft, deze op adequate wijze te archiveren (paragraaf 3.1.4).

2.2.2.2 *Verschijningsvorm vermoede explosieven*

Het feitenmateriaal wordt geanalyseerd met betrekking tot de vermoedelijke soort en toestand van de conventionele explosieven binnen het verdachte gebied. Resultaten van de analyse worden opgenomen in de rapportage.

Conventionele explosieven kunnen als volgt worden aangetroffen:

- afgeworpen;
- verschoten / gegooid / gelegd / weggeslingerd;
- opgeslagen / gedumpt / begraven (inclusief redepositie);
- als restanten uit springputten of explosie;
- als onderdeel van (vliegtuig)wrakken en / of gezonken vaartuigen.

2.2.2.3 *Inventarisatie locatiespecifieke omstandigheden*

Ten behoeve van de probleemanalyse worden tevens de relevante locatiespecifieke omstandigheden in beeld gebracht en gerapporteerd. Voorbeelden hiervan zijn bodemstructuur, relevante geofysische omstandigheden, uitgevoerde milieukundige (bodem)onderzoeken, maaiveldhoogtes (toen en nu), eventuele zichtbare detectieverstoringen, grondwaterpeil, vermoede kabels en leidingen, voormalig, huidig en toekomstig gebruik. De bronvermelding dient in de rapportage te worden opgenomen. Voorzover het tastbare informatie betreft dient deze op adequate wijze te worden gearchiveerd (paragraaf 3.1.4).

De opdrachtgever wordt door het opsporingsbedrijf geadviseerd inzake noodzakelijk nader onderzoek voor het uitvoeren van de verdere werkzaamheden, zoals:

- fysisch bodemonderzoek;
- chemisch bodemonderzoek;
- asbestinventarisatie.

2.2.2.4 *Afbakening verdachte gebied*

Op basis van het feitenmateriaal vindt een driedimensionale afbakening plaats van het verdachte gebied. De afbakening is gebaseerd op een risicoscenario. De gebiedsafbakening vindt zo mogelijk plaats door gebruik te maken van een binnen het bedrijf geaccepteerde (reken)methode. De resultaten dienen in het projectdossier te worden opgenomen.

2.2.2.5 *Rapportage van de probleemanalyse*

In de rapportage van het vooronderzoek dient te worden beschreven welke personen hebben meegewerkt aan de uitvoering van het vooronderzoek en de rapportage hiervan. De Senior OCE-deskundige, alsmede een bevoegd lid van het management van de organisatie, dienen in te stemmen met de inhoud van het rapport. Dit dient aantoonbaar te worden gemaakt in de rapportage.

De resultaten van de probleemanalyse worden gerapporteerd en omvatten, naast de in de voorgaande subparagrafen genoemde zaken, ten minste:

- aanleiding van het vooronderzoek;
- omschrijving en doelstelling van opdracht;
- beschrijving van het onderzoekgebied;
- beschrijving uitvoering onderzoek (inclusief betrokken personen);
- opgave van eventuele eerder uitgevoerde onderzoeken;
- verantwoording feitenmateriaal (inclusief bronverwijzing);
- beschrijving van leemten in kennis;
- conclusie en aanbevelingen;
- distributielijst.

In het projectdossier wordt geregistreerd op welke wijze de gemeente(n) waarbinnen het onderzoeksgebied is gelegen bij het vooronderzoek is / zijn betrokken en op welke wijze deze is/ zijn geïnformeerd over de resultaten van de probleemanalyse. Aan het projectdossier wordt toegevoegd de door de organisatie ontvangen op het project betrekking hebbende correspondentie van opdrachtgever en de gemeente(n) waarbinnen het onderzoeksgebied is gelegen.

2.3 **Opsporing**

Opsporing omvat binnen het opsporingsgebied het geheel van:

1. detecteren;
2. lokaliseren;
3. laagsgewijs ontgraven;
4. identificeren;
5. tijdelijk veiligstellen van de situatie;
6. de overdracht aan de EODDEF;
7. Proces-verbaal van oplevering aan de opdrachtgever en Bevoegd Gezag.

De handelingen genoemd onder punt 1 t/m 3 kunnen cyclisch worden verricht. Dit wordt aangeduid als benaderen (zie paragraaf 1.3).

2.3.1 Personele deskundigheid

In paragraaf 4.1.1. en bijlage 4 zijn eisen betreffende de personele deskundigheid opgenomen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in de volgende deskundigheidsniveaus: Assistent OCE-deskundige, OCE-deskundige en Senior OCE-deskundige, waarvoor in bijlage 4 eindtermen zijn gesteld. Tevens zijn eindtermen vastgesteld voor Basiskennis OCE (overige functionarissen in het opsporingsgebied).

Bij de uitvoering van de werkzaamheden zoals beschreven in dit hoofdstuk, dienen de volgende regels in acht te worden genomen.

1. Het benaderen, identificeren en tijdelijk veiligstellen van de situatie van CE vindt plaats door minimaal een OCE-deskundige en een Assistent OCE-deskundige. Op het project is altijd een Senior OCE-deskundige aanwezig.
2. De organisatie ziet er op toe dat personen die aanwezig zijn binnen het opsporingsgebied beschikken over een diploma Basiskennis OCE, dan wel het opsporingsgebied uitsluitend onder begeleiding van ten minste een Assistent OCE-deskundige betreden.
3. De wijze waarop de uitvoering van werkzaamheden door de onderscheiden OCE-deskundigen op projectniveau wordt ingevuld, wordt gerapporteerd in het projectplan.

Op de algemene regel zoals hierboven genoemd onder punt 1, gelden de volgende uitzonderingen.

4. Computerondersteund detecteren vindt plaats door minimaal twee Assistent OCE-deskundigen. Indien op een projectlocatie met meer dan twee Assistent OCE-deskundigen computerondersteund wordt gedetecteerd en / of er bij deze werkzaamheden risico bestaat op het spontaan aantreffen van CE, is op de projectlocatie een OCE-deskundige aanwezig. De vraag of tijdens het computerondersteund detecteren ook een Senior OCE-deskundige aanwezig moet zijn, wordt beoordeeld bij de werkvoorbereiding en gerapporteerd in het projectplan.
5. Indien de (vermoedelijke) CE zich onder de waterspiegel bevinden en het detecteren, benaderen, identificeren en / of tijdelijk veiligstellen door duikers plaatsvindt, gelden de navolgende regels. Het detecteren, benaderen, identificeren en / of tijdelijk veiligstellen van de situatie van CE vindt plaats door een OCE-deskundige die op grond van het Arbobesluit tevens bevoegd is tot het verrichten van duikarbeid (duiker / OCE-deskundige). De reserveduiker is eveneens duiker / OCE-deskundige. De duiker / OCE-deskundigen worden direct boven de waterspiegel bijgestaan door een Senior OCE-deskundige die in verbinding staat met de duiker / OCE-deskundige die de duikarbeid verricht.

2.3.2 Werkvoorbereiding

De organisatie moet de processen die nodig zijn voor een veilige, deskundige en juiste uitvoering van het project identificeren en plannen. Ten behoeve daarvan dient te worden voorzien in een schriftelijke procedure voor de werkvoorbereiding, waarin ten minste aandacht wordt besteedt aan:

- verantwoordelijkheden (inclusief vaststelling en goedkeuring projectplan);
- samenwerking, identificatie en communicatie met verschillende disciplines;
- planning;
- documentatie en registraties.

De werkvoorbereiding dient ten minste te resulteren in een projectplan (paragraaf 2.3.2.1). De organisatie dient te beschikken over een procedure inzake hoe te handelen bij het spontaan aantreffen van CE.

2.3.2.1 *Projectplan*

Ten behoeve van de opsporing wordt een projectplan opgesteld. Het projectplan omvat ten minste de volgende onderdelen:

1. een omschrijving en doelstelling van de opdracht;
2. een beschrijving van de projectorganisatie met taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden;
3. een beschrijving van de wijze van interne en externe communicatie (zie paragraaf 3.3);
4. de planning van de werkzaamheden en inzet van personeel (paragraaf 2.3.1);
5. een werktekening met daarop ten minste de ligging van het werk- / opsporingsgebied, geprojecteerd op een ondergrond van de omgeving (GBKB) met daarop aangegeven de ligging ten opzichte van het Rijksdriehoeknet (door middel van RD-coördinaten);
6. een omschrijving van de wijze van detectie en daarbij te gebruiken detectiemethoden en apparatuur (paragraaf 2.3.3);
7. een beschrijving van de wijze van lokaliseren, laagsgewijs ontgraven en identificatie en daarbij te gebruiken materieel en hulpmiddelen;
8. een beschrijving van de wijze van tijdelijk veiligstellen van CE;
9. een overdrachtsprotocol EODDEF conform bijlage 3 en een opsomming van de beschikbare informatie omtrent een eventuele vernietigingslocatie;
10. een projectgebonden risico-evaluatie (paragraaf 2.3.2.1.2) en een beschrijving van de te treffen veiligheidsmaatregelen in de onderscheiden procesfasen (paragraaf 3.1.6);
11. een VGM-plan (veiligheid-, gezondheid- en milieuplan);
12. een protocol voor de inschakeling van hulpverleningsdiensten;
13. een beschrijving van aansprakelijkheden en verzekeringen;
14. een projectcontroleplan (paragraaf 2.3.2.1.1).

Een projectplan voor uitsluitend een detectieonderzoek omvat in ieder geval de onderdelen genoemd onder punt 1 t/m 6.

Het projectplan en de beschrijving van de werkmethode dienen te borgen dat alle geïdentificeerde risico's op adequate wijzen worden vermeden of beheerst.

In het projectplan dient te worden beschreven welke personen hebben meegewerkt aan de werkvoorbereiding. De Senior OCE-deskundige en een bevoegd lid van het management van de organisatie dienen aantoonbaar te hebben ingestemd met de inhoud van het projectplan. Het projectplan dient aantoonbaar te zijn goedgekeurd door de opdrachtgever en door de gemeente(n) waarbinnen het opsporingsgebied is gelegen. Goedkeuring van de gemeente(n) dient plaats te vinden door of namens de verantwoordelijke voor openbare orde en publieke veiligheid. Bij aanpassing van het projectplan geldt dezelfde procedure.

2.3.2.1.1 *Projectcontroleplan*

In het projectcontroleplan dienen de volgende aspecten te zijn uitgewerkt:

- de onderdelen welke aan een controle worden onderworpen;
- de methode van controleren;
- het aantal en de nauwkeurigheid van de controles;
- de middelen die bij de controles gehanteerd worden en de vereiste nauwkeurigheid ervan;
- de voor de controles verantwoordelijke personen;
- de methode van registreren en rapporteren.

Het projectcontroleplan kan onderdeel uitmaken van het projectplan.

2.3.2.1.2 *Projectgebonden risico-evaluatie*

De projectgebonden risico-evaluatie bestaat uit een adequate risico-inventarisatie en -evaluatie voor de opsporing. Hieruit volgen ten minste de benodigde acties gericht op:

- de te treffen (persoonlijke) beschermende maatregelen voor personen op de projectlocatie en de omgeving;
- het tijdelijk veiligstellen van de situatie van CE;
- de toegangsregeling en bewaking van de projectlocatie;
- de verkeersmaatregelen en begaanbaarheid van de projectlocatie.

De organisatie dient te beschikken over een schriftelijke procedure voor de uitvoering van de projectgebonden risico-evaluatie, met expliciet daarin opgenomen de herleidbaarheid en volledigheid van de evaluatie. Tevens dienen de verantwoordelijkheden van de Senior OCE-deskundige te worden omschreven. De resultaten worden opgenomen in het projectdossier.

De organisatie dient bij de werkvoorbereiding gevolg te geven aan de aanwijzingen van de gemeente(n) waarbinnen het opsporingsgebied is gelegen gericht op de veiligheid van derden en omgeving en legt dit vast in het projectdossier. Ten aanzien van de geldende veiligheidsmaatregelen dient de organisatie alle betrokken partijen voortdurend te informeren (conform paragraaf 3.3).

2.3.3 Detectieonderzoek

Detecteren omvat het vaststellen van de aanwezigheid van (mogelijke) CE door het met behulp van detectieapparatuur uitvoeren van een meting en de beoordeling van de meetgegevens. Voor het uitvoeren van het detectieonderzoek kunnen uiteenlopende methoden en technieken worden ingezet. Er wordt onderscheid gemaakt in analoge detectie en computerondersteunde detectie (zie paragraaf 1.3).

2.3.3.1 *Selectie van detectiemethoden*

Voorafgaand aan de detectiewerkzaamheden dient de organisatie de in te zetten detectieapparatuur te selecteren. De selectie van detectiemethoden vindt plaats op basis van de resultaten van de validatie (paragraaf 4.2.3) en de resultaten van het vooronderzoek. De keuze van de detectoren dient te worden beargumenteerd in het projectplan, waarin tevens de relevante apparaatinstellingen worden beschreven. Er worden uitsluitend detectieapparaten ingezet die voldoen aan paragraaf 4.2.3.

2.3.3.2 *Uitvoeren detectie*

Bij aanvang van de detectiewerkzaamheden dienen de projectgegevens zoals opgenomen in het projectplan te worden geverifieerd. De verificatie wordt aangetekend op de veldwerkregistraties (paragraaf 2.3.3.3). Ingeval van afwijkende omstandigheden die van invloed zijn op de kwaliteit van de detectie, dient terugkoppeling plaats te vinden met de werkvoorbereiding (zie ook paragraaf 2.3.2.1). De bediening van detectieapparatuur dient te voldoen aan paragraaf 4.2.3.

2.3.3.3 *Veldwerkregistraties*

De resultaten van het detectieonderzoek dienen te worden geregistreerd (paragraaf 3.1.4), waarbij in ieder geval wordt aangegeven:

- datum van detectie;
- projectgegevens (tenminste opdrachtgever, gemeente(n) en locatie);
- de naam van de persoon die de detectie heeft uitgevoerd;
- gebruikte detectieapparatuur;
- weersomstandigheden (tenminste temperatuur en neerslag);
- afgezocht gebied;
- relevante visuele waarnemingen;
- afwijkingen t.o.v. projectplan;
- verificatie aangeleverde gegevens.

De veldwerkregistraties worden ingevuld door of onder verantwoordelijkheid van de OCE-deskundige.

2.3.3.4 *Analoge detectie*

Bij analoge detectie vindt de beoordeling van de meetgegevens direct tijdens de uitvoering van de meting plaats door de OCE-deskundige. Van de aangetroffen CE worden in ieder geval de volgende gegevens geregistreerd:

- coördinaten ten opzichte van het Rijksdriehoeknet (RD-coördinaten);
- indicatieve diepte (z).

2.3.3.5 *Computerondersteunde detectie*

De computerondersteunde detectie resulteert in een objectenlijst met ten minste:

- coördinaten van aangetroffen uitslagen / verstoringen ten opzichte van het Rijksdriehoeknet (RD-coördinaten);
- indicatieve diepte (z);
- meetwaarden.

Ten behoeve van het opstellen van een objectenlijst vindt na uitvoering van de meting een beoordeling van de meetgegevens plaats door of onder verantwoordelijkheid van de Senior OCE-deskundige. Dit dient aantoonbaar te worden gemaakt in de rapportage van de detectie. In deze rapportage wordt duidelijk aangegeven en beargumenteerd op welke wijze de meetgegevens zijn gemodelleerd, mede in relatie tot de resultaten van het vooronderzoek. In de rapportage van de detectie worden aanbevelingen gedaan voor de verdere aanpak van benaderen.

2.3.4 Lokaliseren

Door middel van het lokaliseren wordt de ligplaats van de gedetecteerde objecten 3-dimensionaal vastgesteld. Het lokaliseren bestaat uit het:

- bepalen van de locatie van het object op basis van de meetwaarden (RD-coördinaten);
- bepalen ontgravingsdiepte door (her)vaststellen van z-coördinaat.

De definitieve lokalisatiegegevens worden op de objectenlijst vastgelegd. Door middel van het lokaliseren wordt een ontgravingsdiepte vastgesteld die vervolgens wordt ontgraven.

2.3.5 Laagsgewijs ontgraven

Door het laagsgewijs ontgraven wordt het object blootgelegd, waardoor deze kan worden waargenomen. In het projectplan (paragraaf 2.3.2.1) wordt aangegeven op welke wijze het laagsgewijs ontgraven plaatsvindt en welke middelen er worden ingezet. Het projectplan wordt hiertoe zo nodig aangevuld op basis van de resultaten van het detectieonderzoek. Alle betrokken partijen worden over de aanpassingen geïnformeerd.

De organisatie dient te beschikken over de noodzakelijke werkinstructies voor activiteiten die in het kader van het laagsgewijs ontgraven worden uitgevoerd. Voor de eisen aan civieltechnische activiteiten wordt verwezen naar paragraaf 2.4.

2.3.6 Identificeren

De identificatie volgt op het aantreffen van het object en heeft tot doel om vast te stellen of sprake is van een explosief, en zo ja, om de soort, subsoort en wapeningstoestand van eventueel geplaatste ontstekers te bepalen. Van de identificatie wordt het volgende geregistreerd:

- Is sprake van een CE, en zo ja:
 - uiteindelijke diepte van het aangetroffen CE;
 - soort en subsoort van het CE;
 - wapeningstoestand van evt. ontstekers;
 - persoon die de identificatie heeft uitgevoerd.

De geregistreerde gegevens vormen een onderdeel van het projectdossier en worden als zodanig gearchiveerd (paragraaf 3.1.4).

2.3.7 Tijdelijk veiligstellen situatie

Het tijdelijk veiligstellen van de situatie omvat alle activiteiten na de benadering en identificatie die benodigd zijn om de uitwerkingsrisico's van het explosief in relatie tot de omgeving te beheersen tot aan het tijdstip van overdracht van het explosief aan EODDEF. Er worden bij het tijdelijk veiligstellen van de situatie geen handelingen aan het explosief zelf verricht, anders dan ten behoeve van de identificatie en het eventueel verplaatsen van het CE naar een tijdelijke opslagplaats. De wijze van tijdelijk veiligstellen en de getroffen beschermende maatregelen worden geregistreerd.

2.3.7.1 *Tijdelijke opslag en transport van conventionele explosieven*

De tijdelijke opslag van CE dient te voldoen aan bijlage 7. Transport binnen de projectlocatie wordt geregeld via eisen voor tijdelijk veiligstellen en tijdelijke opslag.

2.3.8 Overdracht aan EODDEF en afvoer schroot

Het ruimen van aangetroffen explosieven tijdens opsporingswerkzaamheden wordt uitgevoerd door één van de Explosieven Opruimingsdiensten van het Ministerie van Defensie (EODDEF). Voor aanvang van de opsporingsactie verzoekt de plaatselijke overheid, op aanwijzing van het opsporingsbedrijf, het EOCL de aangetroffen explosieven te ruimen. Bij aantreffen van CE dient het opsporingsbedrijf te handelen conform het protocol in bijlage 3.

De overdracht aan EODDEF vindt plaats in aanwezigheid van Senior OCE-deskundige volgens het protocol in bijlage 3. Voorgeschreven registraties in het protocol dienen te worden opgenomen in het projectdossier (paragraaf 3.1.4). Voorafgaand aan afvoer van schroot vindt een eindcontrole plaats door de Senior OCE-deskundige. Deze eindcontrole wordt geregistreerd.

2.4 **Civieltechnisch opsporingsproces**

De civieltechnische ondersteuning omvat het geheel van organisatie en uitvoering van civieltechnische activiteiten die de opsporing mogelijk maken. Indien voor de opsporing gebruik wordt gemaakt van civieltechnisch materieel, wordt het project uitgevoerd door een organisatie die beschikt, dan wel een combinatie van twee organisaties die gezamenlijk beschikken, over een certificaat conform deelgebied A en B.

Indien een project in een combinatie wordt uitgevoerd, dienen de verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden tussen de combinanten te zijn vastgelegd in een samenwerking- / combinatieovereenkomst. Dit wordt, met inachtneming van de bepalingen in deze BRL, nader uitgewerkt in het projectplan. Bij uitvoering van het project ligt de eindverantwoordelijkheid voor de opsporing bij de organisatie die is gecertificeerd conform deelgebied A. Dit laat onverlet dat elke combinant verantwoordelijk is voor haar eigen kwaliteit.

De organisatie dient de civieltechnische activiteiten die vallen onder werking van de BRL en een directe invloed hebben op de (systeem)veiligheid of een belangrijke interactie kennen met betrokkenen of gerelateerde activiteiten, te identificeren en te plannen. Daarmee dient te worden geborgd dat de activiteiten beheerst worden uitgevoerd en omvat:

- vastgelegde procedures voor de identificatie en beheersing van interactie met andere betrokken disciplines/partijen en werkzaamheden;
- vastleggen van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden in relatie tot eventuele andere partijen;
- aantoonbare beheersing van de kritische activiteiten als omschreven in paragraaf 2.3.2.1.

Indien de organisatie haar diensten verleent aan derden dient men actief bij te dragen aan de veiligheidsbeheersing van de civieltechnische activiteiten. Eventuele adviezen dienen te worden geregistreerd in het projectdossier.

2.5 **Oplevering**

Na uitvoering van het project dient het terrein conform afspraak te worden opgeleverd. De wijze van opleveren staat vermeld in het projectplan. Indien daarin niets is vermeld, dient het terrein in de oorspronkelijke staat te zijn teruggebracht. Deze oorspronkelijke staat dient in dat geval te zijn beschreven en opgenomen in het projectdossier.

Indien na het oordeel van de Senior OCE-deskundige de locatie voldoet aan de vastgelegde afspraak, vraagt de organisatie opname van het werk aan bij de opdrachtgever. Voor opneming, goedkeuring en oplevering geldt het U.A.V. 1989 (zie ook paragraaf 1.3).

Een proces-verbaal van oplevering wordt opgesteld door of namens de opdrachtgever en bevat ten minste:

- het werk- / opsporingsgebied geprojecteerd op een ondergrond van de omgeving (GBKB) met daarop aangegeven de ligging ten opzichte van het Rijksdriehoeknet (door middel van RD-coördinaten) ;
- een omschrijving van de opdracht;
- een omschrijving van de gebruikte opsporingsmethoden;
- de onderzoeksresultaten;
- de gegevens met betrekking tot de overdracht en (indien van toepassing) de aard van de verwijderde objecten.

In het proces-verbaal van oplevering wordt de volgende aanbeveling opgenomen: de opdrachtgever wordt aanbevolen om een afschrift van dit proces-verbaal van oplevering toe te zenden aan de gemeente(n) waarbinnen het opsporingsgebied is gelegen.

2.6 Evaluatie

De organisatie dient ten behoeve van de procesbeheersing aan het eind van ieder project een evaluatie op te stellen. Deze evaluatie kan een gezamenlijk document betreffen van de verschillende partijen, welke in de afzonderlijke projectdossiers dient te worden opgenomen.

Er dient ten minste aandacht te worden besteed aan:

- evaluatie van de procesgang;
- vergelijk probleemanalyse, detectie en daadwerkelijk aangetroffen CE;
- effectiviteit van de beheersmaatregelen;
- afwijkingen / tekortkomingen / bevindingen;
- verbetermogelijkheden.

De evaluaties dienen als belangrijke input voor de jaarlijkse beoordeling door de directie (paragraaf 3.6).

3. EISEN TE STELLEN AAN DE ORGANISATIE

3.1 Managementsysteem

3.1.1 Algemene eisen

De organisatie dient, in overeenstemming met de eisen uit deze beoordelingsrichtlijn, het eigen managementsysteem op te zetten, te documenteren, in te voeren en te onderhouden.

3.1.2 Systeemhandboek

De organisatie dient te beschikken over een gedocumenteerd managementsysteem, waarvan het systeemhandboek ten minste de volgende aspecten dient te bevatten:

- het onderwerp en toepassingsgebied (scope) met inbegrip van eventuele uitsluitingen;
- beschrijving van de niet-uitgesloten en door de richtlijn vastgestelde gedocumenteerde procedures, of een verwijzing ernaar;
- een beschrijving van de interacties binnen het managementsysteem alsmede met andere systemen, voor zover het een niet geïntegreerd managementsysteem betreft;
- een matrix waarin de relatie tussen normelementen uit de BRL en de systeemdOCUMENTEN is vastgelegd.

Het staat de organisatie vrij om de verschijningsvorm (bijv. elektronisch, hard-copy) van het systeem af te stemmen op de bedrijfsorganisatie.

Uitsluitingen van normparagrafen zijn slechts mogelijk op basis van de deelgebieden zoals uitgewerkt in bijlage 1.

3.1.3 Beheersing van documenten

De organisatie dient te beschikken over een gedocumenteerde procedure waarmee de beheersing van door deze BRL vereiste documenten is geregeld. Dit dient ten minste te omvatten:

- goedkeuring voor uitgifte;
- beoordeling en regelmatige actualisatie;
- identificatie, leesbaarheid en herkenbaarheid;
- revisiebeheer;
- beheersing en distributie van externe documenten;
- voorkomen van onbedoeld gebruik en verwijdering van vervallen documenten;
- bepaling van bewaartermijnen.

De in deze beoordelingsrichtlijn genoemde projectdocumenten worden minimaal 5 jaar bewaard, tenzij een wettelijke regeling een langere bewaartermijn vereist.

3.1.4 Beheersing van registraties

Registraties moeten worden vastgesteld en bijgehouden om het bewijs te leveren van het voldoen aan de eisen en van de doeltreffende werking van het managementsysteem.

De organisatie dient alle voor dit doel noodzakelijke registraties alsmede de in deze BRL voorgeschreven registraties te identificeren en door middel van een gedocumenteerde procedure te beheersen, inclusief een opgave van de bewaartermijn en de wijze van vernietiging. Registraties moeten leesbaar, herkenbaar en terugvindbaar zijn.

3.1.5 Wet- en regelgeving

De organisatie dient een schriftelijke procedure vast te stellen en bij te houden om de eisen van wet- en regelgeving en andere door haar onderschreven eisen, die van toepassing zijn op de verschillende aspecten van haar activiteiten binnen deze beoordelingsrichtlijn, te identificeren en daar toegang toe te hebben. Voorts dient de organisatie het belang van deze eisen binnen de organisatie kenbaar te maken en de naleving er van te verzekeren.

3.1.5.1 *Ontheffing Wet wapens en munitie*

De organisatie die is gecertificeerd conform deelgebied A dient te beschikken over een ontheffing krachtens artikel 4, artikel 22, eerste lid en artikel 26, eerste lid van de Wet wapens en munitie. Er dient aantoonbaar te worden voldaan aan de in deze ontheffing opgenomen eisen.

3.1.6 Risico-inventarisatie & Evaluatie en Taak Risico Analyse

De organisatie dient te beschikken over een risico-inventarisatie & –evaluatie (RI&E), welke voldoet aan de vigerende arboregelgeving. In aanvulling daarop dient de organisatie te beschikken over specifieke taak risico analyses (TRA's) voor risicovolle handelingen en activiteiten tijdens de procesgang.

Voor het opstellen en onderhouden van deze TRA's dient de organisatie te beschikken over een procedure voor de identificatie en evaluatie van de kwaliteit- en veiligheidsaspecten voor en tijdens de activiteiten, alsmede de daaraan gekoppelde effecten op werknemers en omgeving. Indien men hiervan afwijkt dient men minimaal de gelijkwaardigheid aan te kunnen tonen. Het gaat hierbij om aspecten, inclusief invloeden van buitenaf, die beheerst kunnen worden en waarvan mag worden aangenomen dat de organisatie hierop invloed uit kan oefenen. In het projectplan (paragraaf 2.3.2.1) dienen de nodige maatregelen, gekoppeld aan de inventarisatie, te worden beschreven.

3.1.7 Verzekeringen²

De organisatie dient minimaal te beschikken over de volgende verzekeringen:

- een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering waarin is opgenomen een dekking voor het opsporen van conventionele explosieven,
- een ongevallenverzekering voor eigen en ingehuurd personeel, overheidspersoneel en personeel van derden die zich begeven binnen het opsporingsgebied.

Het management van de organisatie dient jaarlijks de verzekeringsstatus te beoordelen. De resultaten van deze beoordeling worden geregistreerd.

Per project dienen de verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden van de verschillende partijen te worden vastgelegd. Voor aanvang van het project dient in overleg met de opdrachtgever te worden vastgesteld of het pakket aan afgesloten verzekering(en), eventueel in combinatie met de verzekeringen van de opdrachtgever, voldoende dekkend is voor het project. De resultaten van deze beoordeling worden opgenomen in het projectdossier.

3.2 Verantwoordelijkheden en bevoegdheden

De organisatie moet haar operationele organisatiestructuur vastleggen in een schema. Uit dit schema moeten de operationele relaties tussen de vermelde functies blijken.

Het management van de organisatie moet bewerkstelligen dat de verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn gedefinieerd, vastgelegd en kenbaar gemaakt in de organisatie.

De organisatie dient een lid van het management te benoemen die, ongeacht overige verantwoordelijkheden, de verantwoordelijkheid en bevoegdheid moet hebben om:

- te bewerkstelligen dat processen die nodig zijn voor het functioneren van het managementsysteem worden vastgesteld, ingevoerd en onderhouden;
- te rapporteren aan de directie over het functioneren van het managementsysteem en de eventuele noodzaak tot verbetering;
- te bevorderen dat medewerkers zich bewust zijn van zowel de eisen van de opdrachtgever alsmede van de eisen uit wet- en regelgeving;
- samen te werken met externe partijen voor zover dit betrekking heeft op het functioneren van het managementsysteem.

² De overheid verzekert geen werkzaamheden die door haar diensten worden uitgevoerd, waardoor deze paragraaf niet van toepassing is op EODDEF.

3.3 Communicatie

3.3.1 Interne communicatie

De organisatie dient in haar managementsysteem de interne communicatieprocessen vast te leggen voor zover deze betrekking hebben op de werkzaamheden binnen de werkingssfeer van deze beoordelingsrichtlijn. Geïdentificeerd dient te worden:

- doel / onderwerp;
- aanwezig;
- frequentie;
- wijze van verslaglegging.

Voorts dient de organisatie te beschikken over procedures/instructies voor het betrekken van werknemers bij de ontwikkeling en invoering van veiligheidsprocedures.

3.3.2 Externe communicatie

De organisatie dient vast te leggen op welke wijze de communicatie met belanghebbende partijen wordt georganiseerd.

Hiertoe dient de organisatie per project te identificeren welke belanghebbende partijen dit betreft en hoe deze worden geïnformeerd, hieronder vallen minimaal:

- EODDEF;
- opdrachtgever;
- gemeente(n) waarbinnen de opsporing wordt uitgevoerd en indien noodzakelijk de naburige gemeenten;
- relevante hulpverleningsdiensten;
- ingehuurde bedrijven;
- organisatie belast met de uitvoering van het Bijdragebesluit.

De organisatie dient uit te voeren projecten zoals bedoeld in paragraaf 2.3 (opsporing) vooraf aan te melden bij de certificerende instelling (paragraaf 5.4).

3.4 Bewaking en meting

De organisatie moet de benodigde bewakings-, meet- en analyseprocessen bepalen, plannen en invoeren om:

- aan te tonen dat de dienstverlening en procesbeheersing voldoet aan de eisen van deze BRL;
- te bewerkstelligen dat het managementsysteem voldoet aan de geldende eisen uit deze BRL;
- aan te tonen dat men voldoet aan wet- en regelgeving.

3.4.1 Werkplekinspecties

De organisatie dient binnen haar managementsysteem te voorzien in periodieke werkplekinspecties om tijdig te signaleren of werkplekcondities en gedrag of handelingen van medewerkers en derden leiden tot onveilige situaties die resulteren in afwijkingen, incidenten of ongevallen.

Daartoe dient in het managementsysteem ten minste het volgende te zijn vastgelegd:

- minimaal één keer per maand een inspectie door de direct leidinggevende per project;
- halfjaarlijkse inspectie door management;
- methode en registratie van inspecties;
- opvolging van inspectieresultaten;
- analyse van tekortkomingen;
- terugkoppeling naar medewerkers.

3.4.2 Interne audits

De organisatie moet met geplande tussenpozen interne audits uitvoeren om vast te stellen of het managementsysteem:

- voldoet aan de eisen uit deze BRL;
- voldoet aan de eisen van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
- doeltreffend is geïmplementeerd en onderhouden.

Middels een gedocumenteerde auditplanning dient de organisatie aan te tonen dat jaarlijks alle elementen van de beoordelingsrichtlijn ten minste eenmaal worden getoetst. Het gewogen belang van processen, geïdentificeerde risicogebieden en resultaten van eerdere audits dient hierin tot uiting te komen. Tijdens de interne auditcyclus dient ook het bezoek aan ten minste één projectlocatie te worden opgenomen, waarbij de aandacht ligt op systeemaspecten welke niet tijdens de werkplekinspecties (paragraaf 3.4.1) zijn meegenomen.

Ten aanzien van de bekwaamheid en beoordeling van auditors dient de organisatie een procedure in te richten welke aansluit op de eisen van de NEN-EN-ISO 19011:2002 Richtlijnen voor het uitvoeren van kwaliteits - en/of milieumanagementsysteemaudits.

Door de keuze van auditors en het uitvoeren van audits moeten de objectiviteit en onpartijdigheid van het auditproces gegarandeerd worden. De auditors mogen geen audit uitvoeren over hun eigen werk en dienen voldoende gekwalificeerd te zijn.

Er dient een gedocumenteerde procedure te zijn waarin is vastgelegd hoe:

- het auditprogramma wordt bestuurd en beheerd en wie hiervoor verantwoordelijk is;
- doelstellingen van de directie worden vertaald naar het auditprogramma;
- een auditteam wordt samengesteld;
- audits worden gepland, uitgevoerd en gerapporteerd;
- auditresultaten worden opgevolgd en geanalyseerd.

3.4.3 Beheersing van klachten en tekortkomingen

De organisatie dient te beschikken over een schriftelijke procedure en deze op peil te houden ten aanzien van de behandeling van klachten en tekortkomingen in relatie tot het geleverde werk en het managementsysteem. Middels de procedure dient o.a. geregeld te zijn:

- wie de verantwoordelijke functionarissen zijn voor de behandeling;
- dat klachten / tekortkomingen geregistreerd en gearchiveerd worden;
- dat de melder wordt geïnformeerd over het resultaat van de afhandeling;
- dat er terugkoppeling betreffende de klacht / tekortkoming binnen de organisatie plaatsvindt.

Verder dient de organisatie in het projectplan aan te geven welke functionarissen aanspreekbaar zijn ingeval er tijdens of na de uitvoering van het werk problemen geconstateerd worden. Deze functionarissen dienen bevoegd te zijn om corrigerende maatregelen te nemen om de problemen op te heffen. Dit dient in de functiebeschrijving te worden vastgelegd.

3.4.4 Beheersing van ongevallen en incidenten

De organisatie dient te beschikken over een schriftelijke procedure, en deze op peil te houden, voor het melden, registreren, onderzoeken en beheersen van (bijna) ongevallen en incidenten met en zonder verzuim, brand en schade aan mens, materieel en omgeving.

Deze procedure dient ten minste te bevatten:

- wijze van melding en rapportage;
- onderzoeksmethode;
- afhandelingstermijnen;
- aanwijzing onderzoeksverantwoordelijke;
- vaststellen verbetermaatregelen en terugkoppeling TRA (paragraaf 3.1.6);
- controle op uitvoering en effectiviteit;
- publicatie en communicatie.

3.5 Voorbereiding op noodsituaties

De organisatie dient procedures en beheersmaatregelen vast te stellen en te documenteren waarmee de waarschijnlijkheid van en reactie op mogelijke incidenten en noodsituaties kan worden beheerst ten einde de situaties te voorkomen of uitbreiding hiervan te beperken. Deze procedure dient ten minste de volgende taken te bevatten:

- communicatie intern en met de omgeving en betrokkenen;
- preventieve en correctieve maatregelen;
- vereiste middelen;
- competentie eisen.

De organisatie dient haar noodplannen periodiek (minimaal jaarlijks) te evalueren en bij te stellen op basis van de eigen evaluaties en op basis van besluiten door het College van Deskundigen. Het noodplan dient onderdeel uit te maken van het projectplan.

3.6 Directieverantwoordelijkheid

De directie moet het bewijs leveren van haar betrokkenheid bij het ontwikkelen, invoeren en functioneren van het managementsysteem door:

- het belang om te voldoen aan zowel de eisen van opdrachtgevers als aan wet- en regelgeving kenbaar te maken binnen de organisatie;
- het gedocumenteerde en ondertekende managementsysteem zodanig in te richten dat daarmee invulling aan deze beoordelingsrichtlijn wordt gegeven;
- het beleid ten minste één keer per drie jaar te evalueren en - zo nodig - te actualiseren
- ten minste jaarlijks het managementsysteem te beoordelen op geschiktheid, doeltreffendheid en aansluiting bij de organisatie alsmede de eisen uit de BRL;
- de noodzakelijke middelen ter beschikking te stellen.

4. EISEN TE STELLEN AAN MANAGEMENT VAN PERSONEEL EN MIDDELEN

De organisatie dient te beschikken over een systeem waarmee de inzet van adequaat personeel, materieel en middelen kan worden afgestemd op de verschillende typen en technieken van opsporing en benadering. Al het in te zetten materieel, middelen en mensen dient minimaal te voldoen aan de eisen in deze BRL.

4.1 Personeel

De organisatie dient er zorg voor te dragen dat personeel (eigen en van derden) dat werkzaamheden uitvoert vallend onder deze beoordelingsrichtlijn:

- bekwaam is;
- fysiek en psychisch geschikt is;
- zonder taalbelemmeringen kan communiceren;
- voorzien is van de juiste middelen.

De organisatie die gecertificeerd is conform deelgebied A dient minimaal een Senior OCE-deskundige in vaste dienst te hebben (arbeidsovereenkomst) voor ten minste 32 uur per week.

4.1.1 Opleiding en kwalificatie personeel.

De organisatie dient te waarborgen dat deskundig personeel (eigen en van derden) dat werkzaamheden binnen het kader van deze BRL uitvoert (zie paragraaf 2.3.1), voldoet aan de eindtermen zoals opgenomen in bijlage 4. Aantonen dat deskundig personeel voldoet aan de eindtermen kan op de volgende wijzen plaatsvinden:

1. door aan de certificatie-instelling aan te tonen dat voorzien is in een bedrijfsinterne examenstructuur conform de onderstaande voorwaarden voor examinering en door aan te tonen dat deskundig personeel een examen volgens deze structuur met goed gevolg heeft afgelegd;
2. door overlegging van een certificaat afgegeven door een examenorganisatie die een overeenkomst heeft met de certificatie-instelling van de organisatie, in het kader waarvan deze certificatie-instelling heeft vastgesteld dat deze examenorganisatie voldoet aan de onderstaande voorwaarden voor examinering.

Voorwaarden voor examinering:

- de eindtermen in bijlage 4 worden ten behoeve van examinering op een evenwichtige wijze uitgewerkt in toetstermen;
- examinering vindt plaats door of onder verantwoordelijkheid van een onafhankelijke examencommissie die bestaat uit ten minste drie personen, waarvan ten minste twee personen beschikken over aantoonbare deskundigheid op het gebied van het opsporen van CE en ten minste één persoon aantoonbaar deskundig is op het gebied van opleiding en examinering;

- het afnemen van praktijkexamens vindt plaats door ten minste twee personen die aantoonbaar voldoen aan de eindtermen voor Senior OCE-deskundigen in bijlage 4 van de BRL en welke niet direct betrokken zijn geweest bij de opleiding van de examenkandidaat;
- voor het afnemen van examens wordt een examenreglement vastgesteld waarin in ieder geval bepalingen zijn opgenomen inzake de aanmeldingsprocedures voor examens, de wijze van examinering, de eisen aan de examenlocatie, de wijze van correctie en beoordeling van examens en een geschillenregeling;
- het theorie-examen wordt per examen vastgesteld door de examencommissie en zodanig opgesteld dat alle eindtermen op een evenwichtige wijze aan de orde komen;
- er dient te worden gewaarborgd dat overlap tussen examens zoveel mogelijk wordt voorkomen;
- ten behoeve van het afnemen van praktijkexamens wordt per onderwerp een examenprotocol vastgesteld, waarin in ieder geval wordt opgenomen de voor examinering benodigde middelen, de inrichting van de examenlocatie en een beoordelingssystematiek;
- jaarlijks wordt het functioneren van de examenstructuur geëvalueerd, waarbij ten minste aan de orde komt het aantal afgenomen examens in het achterliggende jaar, de examenresultaten en ingediende klachten en behandelde geschillen.

Een certificaat is drie jaar geldig. Na die periode dient opnieuw een examen te worden afgelegd volgens de bovengenoemde voorwaarden.

De organisatie dient:

- een overzicht te hebben van betrokken medewerkers (eigen en van derden) met naam en functie en de bijbehorende kwalificaties;
- geschikte registraties bij te houden van de kwalificaties.

4.1.2 Arbeidsomstandigheden zorg

Om de gezondheid en veiligheid van medewerkers bij uitoefening van hun werkzaamheden te beheersen dient de organisatie te borgen dat deze fysiek en psychisch voldoende geschikt zijn. Overeenkomstig de Arbwet stelt de organisatie de medewerkers periodiek in de gelegenheid een arbeidsgeneeskundig onderzoek te ondergaan.

Overeenkomstig de Wet op de medische keuringen dient te worden geïnventariseerd welke functies specifieke risico's met zich meebrengen en welke keuringen / onderzoeken hiertoe dienen te worden aangeboden. Op basis van deze inventarisatie dient een overzicht van deze functies te worden opgesteld. De te stellen eisen, het doel van de keuring of het onderzoek, de te stellen gezondheidsvragen en het uit te voeren medisch onderzoek worden overeenkomstig het Besluit aanstellingskeuringen schriftelijk vastgelegd na schriftelijke advisering daarover door een gecertificeerde bedrijfsarts of arbodienst.

4.1.3 Persoonlijke beschermingsmiddelen

Wanneer de risico's van werkzaamheden niet kunnen worden weggenomen of onvoldoende acceptabel kunnen worden gereduceerd, dient de organisatie de medewerkers (vast en tijdelijk) te voorzien van de noodzakelijke persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM).

Overeenkomstig het Arbeidsomstandighedenbesluit dient de organisatie op basis van de resultaten uit risico-inventarisaties en taakrisicoanalyses (paragraaf 3.1.6) te identificeren welke PBM noodzakelijk zijn voor de uitvoering van werkzaamheden. Voor het verstrekken, het onderhoud en de vervanging overeenkomstig het Arbobesluit, dient een systeem te worden ingericht. Het projectplan dient bepalingen te bevatten ten aanzien van de toepassing van PBM. De PBM dienen afgestemd te zijn op de voorkomende activiteiten en de geïdentificeerde risico's.

4.2 Materieel en middelen

4.2.1 Beheersing van materieel en middelen

De organisatie dient het binnen de organisatie aanwezige materieel en middelen te inventariseren inclusief onderhoud- en keuringstermijnen. Het overzicht dient actueel te zijn en daarom periodiek te worden bijgewerkt. Voor al het materieel en de middelen dient de keurende instantie te zijn vastgelegd inclusief aantoonbare deskundigheid.

Materieel en middelen dienen te voldoen aan de eisen uit deze BRL (inclusief bijlagen), alsmede de eigen gedocumenteerde eisen. Zowel de organisatie als de werknemer dienen zich hiervan te overtuigen. Middels een inkoopprocedure dient de organisatie te borgen dat alleen materieel en middelen worden aangeschaft welke aan de eisen voldoen.

- De organisatie dient te beschikken over een systeem van identificatie en beheer van alle in te zetten middelen op een project.
- Van al het ingezette materiaal tijdens een project dient een registratie te worden bijgehouden op de projectlocatie, waarmee kan worden aangetoond dat wordt voldaan aan de veiligheidseisen zoals beschreven in de bijlagen bij deze BRL.

De organisatie dient door middel van registraties van keuring en onderhoud aan te tonen dat materieel en middelen voldoen aan de bijlagen bij deze BRL. Binnen het beheersingssysteem dient te zijn geborgd dat voor werkzaamheden geen ongekeurd of afgekeurd materieel wordt ingezet.

4.2.2 Inhuur van materieel en middelen

Bij inhuur van materieel en middelen wordt door de organisatie vooraf vastgesteld dat deze voldoen aan de eisen uit de BRL (inclusief de bijlagen) en of de personen die worden ingezet in projecten voldoen aan de kwalificatie en opleidingseisen (zie paragraaf 4.1.1). De resultaten van deze beoordeling worden geregistreerd. Derden betrokken bij het project worden vooraf op de hoogte gesteld van de relevante projectinformatie.

De inhuur ten behoeve van de opsporing vindt plaats door en onder verantwoordelijkheid van een organisatie die (mede) is gecertificeerd conform deelgebied A. Inhuur ten behoeve van het civieltechnisch opsporingsproces vindt plaats door en onder verantwoordelijkheid van een organisatie die (mede) is gecertificeerd conform deelgebied B.

4.2.3 Beheersing van detectie- en meetapparatuur

Detectieapparatuur dient initieel (typekeuring) en vervolgens jaarlijks te worden gevalideerd. Doelstelling hiervan is om vast te stellen of het detectieapparaat geschikt is voor het opsporen van CE, en zo ja, in welke situaties en omstandigheden dit apparaat toepasbaar is.

Ten behoeve van de (initiële en jaarlijkse) validatie wordt door de organisatie een validatieprotocol vastgesteld, waarin ten minste de volgende zaken aan de orde komen:

- soorten objecten (materiaal) / verstoringen die worden gedetecteerd;
- geschiktheid voor soorten CE en locatiespecifieke omstandigheden;
- meetbereik (diepte);
- toepasbaarheid in verschillende grondsoorten;
- gevoeligheid voor verstoringen;
- nauwkeurigheid.

De resultaten van de validatie worden gerapporteerd, waarin tevens een vergelijking plaatsvindt met de specificaties van de gebruikershandleiding en / of de resultaten van vorige validaties.

De organisatie dient een overzicht van alle binnen de organisatie gebruikte detectieapparaten op te stellen en actueel te houden. Voor elke detector dient een werkinstructie te worden opgesteld. De bediening van detectieapparatuur dient te geschieden door een persoon die aantoonbaar deskundig is voor het werken met het desbetreffende detectieapparaat. De organisatie dient een procedure op te stellen hoe deze deskundigheid wordt gewaarborgd en geregistreerd.

Het onderhoud en kalibreren van meet- en detectieapparatuur dient plaats te vinden op basis van een kalibratie- en onderhoudsysteem. Bij het onderhoud en kalibreren van meet- en detectieapparatuur dient rekening te worden gehouden met de richtlijnen van de fabrikant / leverancier en de resultaten van de initiële en jaarlijkse validatie.

Documentnummer	: BRL-OCE, versie 2007-02
Status	: definitief (vervangt versie 21 november 2005)
Datum	: 8 februari 2007
Pagina	: 33 van 58

Meet- en detectieapparatuur dient te worden beveiligd tegen oneigenlijke justering of andere invloeden die de resultaten negatief kunnen beïnvloeden. Registraties van validatie, kalibratie, keuringen en onderhoud dienen tenminste een periode van 5 jaar te worden bewaard, tenzij een wettelijke regeling een langere termijn voorschrijft.

5. VERLENING/VERLENGING VAN HET PROCESCERTIFICAAT

5.1 Algemeen

Het algemene reglement van de betreffende certificerende instelling (CI) bevat de algemene procedure met betrekking tot de aanvraag, de beoordeling en op grond daarvan de verlening en/of verlenging van het Proceescertificaat.

5.2 Beoordeling van het managementsysteem

De aanvrager van het certificaat stelt ten behoeve van het certificatieonderzoek aan de certificerende instelling de systeemdokumentatie ter beschikking inclusief een matrix waarin een relatie wordt gelegd tussen het eigen managementsysteem en de corresponderende normelementen uit deze BRL.

De certificerende instelling stelt een onderzoek in naar:

- de systeemdokumentatie; beoordeeld wordt of de documentatie invulling geeft aan alle elementen van deze beoordelingsrichtlijn (zie ook Bijlage 8);
- de implementatie van het managementsysteem; beoordeeld wordt of de procedures en instructies overeenkomstig de systeemdokumentatie zowel op schrift als in de praktijk uitgevoerd worden (zie ook Bijlage 8). Dit geschiedt zowel op de bedrijfslocatie (gespecialiseerde afdeling), op onder het certificaat vallende nevenvestigingen (afdelingen), als op projectlocaties;
- de mate waarin de leiding van de organisatie zich het zorgvuldig handelen overeenkomstig deze beoordelingsrichtlijn heeft eigengemaakt.

5.3 Tijdsbesteding toetsingsonderzoeken

Ten behoeve van de verschillende toetsingsonderzoeken dient de certificerende instantie zich te conformeren aan de onderstaande tijdsbesteding. De onderstaande tijdsbesteding is exclusief de toetsing van de interne examinering van OCE-deskundigen zoals bedoeld in paragraaf 4.1.1. Indien de organisatie examinering zelf uitvoert worden hierover separate afspraken gemaakt met de certificerende instantie.

Auditfase	Mandagen	Totaal (dag)
Initiële beoordeling	1,5 + 2 locaties	2,5
Periodieke beoordeling *	1 + 2 locaties	2
Herbeoordeling	1,5 + 2 locaties	2,5

* Gedurende de totale certificatieperiode zullen twee periodieke audits worden uitgevoerd.

Toelichting:

- Een mandag omvat alle tijd benodigd door het auditteam voor planning, communicatie, documentatiebeoordeling, uitvoering van de audit en het opstellen van de rapportages. Voor het bezoek aan projectlocaties wordt een halve mandag per locatie berekend (incl. rapportage).
- Voor organisaties met meerdere vestigingen, actief binnen de reikwijdte van de BRL, dient aan het aantal mandagen een halve dag per vestiging te worden toegevoegd.
- Medewerkers zijn alle individuen die voor de organisatie werkzaam zijn binnen de reikwijdte van de regeling.
- Bij uitvoering van een gecombineerde audit (met NEN-EN-ISO 9001) door hetzelfde auditteam kan, met voldoende onderbouwing, een reductie worden gegeven op het aantal mandagen van het traject waarvoor de minste tijd benodigd is. Een minimale besteding van 70% moet worden gerealiseerd.

5.4 Verlening van het Procescertificaat

De afgifte van het certificaat is gebaseerd op artikel 4.10 van het Arbeidsomstandighedenbesluit. In artikel 4.17e van de Arbeidsomstandighedenregeling is bepaald dat het certificaat wordt afgegeven indien wordt voldaan aan de eisen van deze BRL. Het certificaat wordt afgegeven aan de juridische entiteit, welke de contracten vallend onder deze BRL aangaat, conform het algemeen reglement van de certificerende instelling wanneer de beoordeling van het managementsysteem van de aanvrager in positieve zin is afgerond (paragraaf 5.7). De beslissing van certificatie zal openbaar worden gemaakt op de website van de aangewezen certificerende instantie(s).

Voor certificatie dient aan onderstaande criteria te worden voldaan:

- het managementsysteem functioneert minimaal 3 maanden*;
- beoordeling door directie van de organisatie is uitgevoerd;
- de procedures voor interne audits zijn volledig operationeel en werken aantoonbaar
- er zijn geen belangrijke onvolkomenheden (categorie A, zie paragraaf);
- door de organisatie is aangegeven hoe onvolkomenheden (afwijkende categorie B) zullen worden opgelost (voorstel voor corrigerende maatregelen);
- er een gerechtvaardigd vertrouwen bestaat dat het managementsysteem is gericht op het beheersen van risico's, het voldoen aan wet- en regelgeving en eisen en wensen van belanghebbenden.

* Voor nieuw toetredende organisaties geldt dat, zodra er een overeenkomst is getekend met de door de staatssecretaris van SZW voor deze regeling aangewezen certificatie-instelling en de documentenstudie met positief resultaat is afgerond, de werkzaamheden in het kader van het certificatie-traject mogen worden uitgevoerd. Alle werkzaamheden dienen conform paragraaf 5.4. te worden aangemeld.

5.5 Tussentijdse steekproef

De certificaathouder dient de CI schriftelijk op de hoogte te stellen van alle uit te voeren projecten in het kader van deze richtlijn, niet zijnde vooronderzoeken conform paragraaf 2.2.1. Deze melding geschiedt bij voorkeur per fax of per e-mail en uiterlijk 72 uur voor aanvang van het project.

Meldingen inzake spoedwerkzaamheden (o.a. onverwacht aantreffen munitie) dienen zo spoedig mogelijk aan de CI te worden gericht. Bij de eerstvolgende (periodieke) audit zal de documentatie van deze werkzaamheden worden geverifieerd.

De CI heeft het recht om op basis van steekproef de werklocaties (on)aangekondigd te bezoeken en de resultaten als zodanig mee te laten wegen tijdens de eerstvolgende (periodieke) audit. Gedurende het jaar heeft de CI de plicht om twee maal een (on)aangekondigd bezoek uit te voeren bovenop hetgeen bepaald onder paragraaf 5.3. Voor ieder bezoek wordt een halve mandag besteed. Bij vastgestelde tekortkomingen zal de verantwoordelijke van de certificaathouder op de hoogte worden gesteld.

5.6 Periodieke beoordeling

Na de verlening van het procescertificaat, wordt door de certificerende instelling een beoordelingsprogramma uitgevoerd dat als volgt is opgebouwd:

- het jaarlijks beoordelen, op de bedrijfslocatie, van de doeltreffendheid en juiste toepassing van het managementsysteem. Alle onderdelen van BRL-OCE dienen binnen de contractperiode van drie jaar te worden geverifieerd;
- de beoordeling van projecten in uitvoering;
- de beoordeling van eventuele organisatorische veranderingen en de gevolgen hiervan voor het certificaat.

De resultaten worden tussentijds aan de certificaathouder gerapporteerd. Indien noodzakelijk wordt de organisatie door de certificerende instelling verplicht tot de uitvoering van corrigerende maatregelen. Wanneer de tussentijdse beoordelingsresultaten niet acceptabel zijn of wanneer de tekortkomingen onvoldoende worden gecorrigeerd, kan de certificerende instelling overgaan tot schorsing of in het uiterste geval tot het intrekken van het certificaat.

5.7 Verlenging van het Procescertificaat

Na drie jaar dient een complete beoordeling van normelementen uitgevoerd te worden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de resultaten van voorgaande beoordelingen.

5.8 Wijziging in rechtspersoon

Bij wijziging in rechtspersoon dient de organisatie de CI te verwittigen. In dergelijke gevallen vervalt het certificaat en de overeenkomst.

5.9 Schorsing van het Procescertificaat

Een schorsingsprocedure kan worden gestart indien:

1. er niet wordt voldaan aan de criteria, als omschreven in de beoordelingsrichtlijn en de criteria in paragraaf 5.10;
2. er tijdens een onaangekondigd bezoek situaties worden geconstateerd waarbij:
 - bewust onveilige situaties worden gecreëerd;
 - relevante wet- en regelgeving wordt overtreden.

De schorsingsprocedure houdt in dat het betreffende bedrijf wordt verzocht om binnen vijf werkdagen een concreet actieplan in te dienen ter opheffing van de tekortkoming. Dit plan dient concrete acties te bevatten, inclusief de datum waarop de acties gereed zijn. Deze datum dient zo ambitieus mogelijk te zijn. Bij het starten van de schorsingsprocedure worden door de CI de van toepassing zijnde procedures uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb) gevolgd.

5.10 Intrekken van het Procescertificaat

Het procescertificaat zal worden ingetrokken indien het resultaat van de schorsingsprocedure niet leidt tot een positieve beslissing inzake voortzetting van het certificatie traject. De beslissing tot intrekking wordt met redenen omkleed kenbaar gemaakt aan de organisatie.

5.11 Certificatiecriteria

Eventuele tekortkomingen worden beoordeeld op basis van belangrijkheid.

In onderstaande matrix wordt aangegeven op welke wijze de beoordeling plaatsvindt.

De waardering is als volgt onderverdeeld:

Categorie A belangrijke onvolkomenheden	<ul style="list-style-type: none">• één of meer elementen van de norm zijn niet gedocumenteerd terwijl dit wel wordt vereist;• één of meer elementen van de norm zijn niet geïmplementeerd;• bij meer elementen van de norm is sprake van vergelijkbare tekortkoming in documentatie en / of implementatie ("trend");• er geen gerechtvaardigd vertrouwen bestaat in het voldoen aan wet- en regelgeving en / of gestelde eisen;• bij een periodiek- of herbeoordelingsonderzoek blijkt dat categorie B afwijkingen structureel niet of onvoldoende gecorrigeerd worden.
Categorie B onvolkomenheden	<ul style="list-style-type: none">• bij één van de elementen van de norm sprake is van een tekortkoming in documentatie en / of implementatie.
Categorie C opmerkingen	<ul style="list-style-type: none">• bij één van de elementen van de norm redelijkerwijs verwacht wordt dat, zonder bijsturing van management, in de toekomst een onvolkomenheid zal ontstaan.

Opvolging certificatieonderzoek en periodieke audits

De organisatie dient binnen één week een concreet voorstel ter opheffing van de categorie A afwijkingen in te dienen. Dit voorstel is een actieplan met concrete en structurele maatregelen met een realistische planning. Na acceptatie van de voorgestelde maatregelen zal altijd zo spoedig mogelijk de implementatie worden geverifieerd, zonodig tijdens een extra audit.

Voor categorie B afwijkingen dient de organisatie binnen 3 maanden concrete corrigerende maatregelen toe te sturen. De implementatie van de corrigerende maatregelen van de B-afwijking(en) zal bij de eerstvolgende audit worden beoordeeld.

De implementatie van voorgestelde corrigerende maatregelen voor C-afwijkingen (opmerkingen) zal tijdens de volgende periodieke audit worden beoordeeld.

6. EISEN AAN DE CERTIFICERENDE INSTELLING

6.1 Accrediatie / aanwijzing

De CI die het certificatieonderzoek uitvoert dient hiervoor te beschikken over een aanwijzing door de Minister van SZW.

6.2 Kwalificatie-eisen auditors

De auditors die door de CI worden ingezet voor het certificatieonderzoek dienen te voldoen aan de volgende eisen:

- In bezit zijn van een HBO / WO-opleiding in de technische sector;
- In het bezit zijn van een erkend certificaat voor lead-assessors;
- kennis van deze BRL inclusief de hierin opgenomen documenten;
- minimaal vier jaar werkervaring met het beoordelen van bedrijven in het algemeen;
- minimaal twee jaar werkervaring met het beoordelen van bedrijven met risicovolle werkzaamheden;
- beschikken over een diploma / certificaat Basiscursus OCE;
- binnen de certificerende instantie gekwalificeerd als lead-auditor voor kwaliteitssystemen en veiligheidsbeheerssystemen.

6.3 Kwalificatie-eisen beslisser

De beslisser die door de CI wordt ingezet voor het certificatieonderzoek dient te voldoen aan de volgende eisen:

- In het bezit zijn van een HBO/WO-opleiding in de technische sector;
- geen betrokkenheid bij de directe uitvoering van het certificatieonderzoek van de betreffende opdrachtnemer;
- kennis van deze BRL;
- minimaal twee jaar ervaring met het auditen of nemen van beslissingen in het kader van certificatieonderzoek;
- de bevoegdheid hebben van de eigen organisatie voor het nemen van beslissingen in het kader van certificatieonderzoek.

BIJLAGE 1: normparagrafen per deelgebied

Overzicht van verplichte paragrafen per deelgebied:

Deelgebied A: Opsporing

Deelgebied B: Civieltechnisch opsporingsproces

Paragraaf	Titel	Deelgebied A	Deelgebied B
1	Inleiding		
2	Eisen te stellen aan het proces		
2.1	Melding aan gemeente	X	
2.2	Vooronderzoek	X	
2.3	Opsporing		
2.3.1	<i>Werkvoorbereiding</i>	X	X
2.3.2	<i>Detectieonderzoek</i>	X	
2.3.3	<i>Lokaliseren</i>	X	
2.3.4	<i>Laagsgewijs ontgraven</i>	X	X
2.3.5	<i>Identificeren</i>	X	
2.3.6	<i>Tijdelijk veiligstellen situatie</i>	X	
2.3.7	<i>Overdracht aan EODDEF en afvoer schroot</i>	X	
2.4	Civieltechnisch opsporingsproces		X
2.5	Oplevering	X	
2.6	Evaluatie	X	X
3	Eisen te stellen aan de organisatie		
3.1	Managementsysteem	X	X
3.2	Verantwoordelijkheden en bevoegdheden	X	X
3.3	Communicatie	X	X
3.4	Bewaking en meting	X	X
3.5	Vorbereiding op noodsituaties	X	X
3.6	Directieverantwoordelijkheid	X	X
4	Eisen te stellen aan management van personeel en middelen		
4.1	Personeel	X	X
4.2	Materieel en middelen		
4.2.1	<i>Beheersing van materieel en middelen</i>	X	X
4.2.2	<i>Inhuur van materieel en middelen</i>	X	X
4.2.3	<i>Beheersing van detectie- en meetapparatuur</i>	X	
5	Verlening/verlenging van het procescertificaat	X	X

BIJLAGE 2: vooronderzoek, onderdeel probleeminventarisatie

De probleeminventarisatie omvat het verzamelen van (historisch) feitenmateriaal die relevant is voor de vraag of binnen het onderzoeksgebied sprake is van de mogelijke aanwezigheid van conventionele explosieven. De probleeminventarisatie dient als basis voor de verdere uitvoering van het vooronderzoek.

Verzamelen feitenmateriaal

Het verzamelen van het feitenmateriaal die betrekking heeft op en / of relevant is voor het onderzoeksgebied dient op een gestructureerde en gedocumenteerde wijze uitgevoerd te worden, zodanig dat de informatie herleidbaar is en voldoende zekerheid geeft over de conclusies met betrekking tot de vermoede aanwezigheid van explosieven. De organisatie dient de relevante bronnen te raadplegen en eventuele leemten in kennis te specificeren in de rapportage. De organisatie dient te beschikken over een schriftelijke procedure (paragraaf 3.1.2) waarin de werkwijze is vastgelegd, herleidbaarheid en volledigheid worden geborgd en de archivering van mogelijk later toepasbare informatie wordt geregeld.

Getuigenverklaringen

Van de getuigenverklaring wordt een proces-verbaal opgesteld. Dit proces-verbaal wordt opgenomen in het projectdossier (paragraaf 3.1.4). Indien de getuigenverklaring van doorslaggevend belang is voor de conclusies van het onderzoek, dient het afnemen van de getuigenverklaring plaats te vinden in bijzijn van de opdrachtgever en / of een beëdigd ambtenaar (politie) dan wel te worden vastgelegd op een geluidsdrager. In de rapportage dient te worden aangegeven op welke wijze de getuigenverklaringen hebben bijgedragen aan de conclusies van het onderzoek.

Rapportage

Op basis van het feitenmateriaal wordt vastgesteld of er een vermoeden bestaat over de aanwezigheid van conventionele explosieven. Ten behoeve daarvan wordt tevens geverifieerd of in het verleden ter plaatse explosieven zijn geruimd. Deze gegevens dienen schriftelijk te worden gerapporteerd aan de opdrachtgever. De rapportage omvat ten minste:

- aanleiding van het vooronderzoek;
- omschrijving en doelstelling van opdracht;
- beschrijving uitvoering onderzoek (inclusief betrokken personen);
- verantwoording feitenmateriaal (inclusief bronverwijzing);
- beschrijving van leemten in kennis..

Documentnummer : BRL-OCE, versie 2007-02
Status : definitief (vervangt versie 21 november 2005)
Datum : 8 februari 2007
Pagina : 42 van 58

In het projectdossier wordt geregistreerd op welke wijze de gemeente(n) waarbinnen het onderzoeksgebied is gelegen bij het vooronderzoek is / zijn betrokken en op welke wijze deze is / zijn geïnformeerd over de resultaten van de probleeminventarisatie. Dit geldt alleen indien de gemeente(n) niet tevens de opdrachtgever voor het vooronderzoek is / zijn.

BIJLAGE 3: protocol bij aantreffen CE

- Aangetroffen CE worden schriftelijk gemeld aan EODDEF zoals afgesproken volgens paragraaf 3.3. De frequentie en het tijdstip van melding is afhankelijk van soort, aantal en toestand van de aangetroffen explosieven, ter beoordeling van de Senior OCE-deskundige.
- De frequentie en het tijdstip van de periodieke ruiming zijn mede afhankelijk van soort en aantal van de aangetroffen explosieven en de beschikbare ruimcapaciteit van EODDEF, ter beoordeling van EODDEF.
- Bij het aantreffen van explosieven die naar inschatting van de Senior OCE-deskundige van het opsporingsbedrijf ter plaatse een direct gevaar opleveren voor de openbare orde en veiligheid wordt onverwijld de plaatselijke politie geïnformeerd die vervolgens melding doet aan het EOCKL. Deze melding wordt binnen het EOCKL voorzien van een verhoogde prioriteit en zal – vooruitlopend op een periodieke ruiming – binnen een tijdsbestek worden geruimd overeenkomstig de gegeven prioriteit.
- Door de plaatselijke overheid wordt in overleg met EODDEF en de Senior OCE-deskundige van het opsporingsbedrijf gezorgd voor het beschikbaar hebben van een geschikt vernietigingsterrein binnen de desbetreffende gemeente(n). Gezien het soort en toestand van de opgespoorde explosieven kan het noodzakelijk zijn dat vernietiging op loopafstand van de opsporing- c.q. opslaglocatie dient plaats te vinden. De locatie van het vernietigingsterrein dient te worden opgenomen in het projectplan van het opsporingsbedrijf.
- De plaatselijke overheid zorgt in samenwerking met de Senior OCE-deskundige van het opsporingsbedrijf voor de aanwezigheid van de politie tijdens de periodieke ruiming van aangetroffen explosieven.
- De aangetroffen explosieven worden namens de gemeente door de Senior OCE-deskundige van het opsporingsbedrijf onder minimale vermelding van soort, subsoort en algemene toestand via een schriftelijk protocol overgedragen aan de ruimploeg van EODDEF.
- Het opsporingsbedrijf meldt namens de gemeente de datum van beëindiging van de opsporingswerkzaamheden schriftelijk aan het EOCKL.

BIJLAGE 4: eindtermen OCE-deskundigen

In de BRL-OCE zijn deskundigheidsniveaus opgenomen inzake personen die werkzaamheden samenhangende met het opsporen van conventionele explosieven uitvoeren. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in de volgende deskundigheidsniveaus: Assistent OCE-deskundige, OCE-deskundige en Senior OCE-deskundige. Personen die werkzaam zijn binnen het opsporingsgebied dienen te voldoen aan de eindtermen voor Basiskennis OCE.

De eindtermen voor deze deskundigheidsniveaus zijn opgenomen in deze bijlage. Tevens is een overgangsregeling opgenomen voor de examinering van de (voormalige) Assistent opruimer explosieven en opruimer explosieven van het ministerie van Defensie. De wijze waarop het voldoen aan de toepasselijke eindtermen moet worden aangetoond staat beschreven in paragraaf 4.1.1 van de BRL.

De opbouw van deze bijlage is als volgt:

- A. eindtermen Assistent OCE-deskundige;
- B. eindtermen OCE-deskundige;
- C. eindtermen Senior OCE-deskundige;
- D. eindtermen Basiskennis OCE;
- E. overgangsregeling.

Documentnummer : BRL-OCE, versie 2007-02
Status : definitief (vervangt versie 21 november 2005)
Datum : 8 februari 2007
Pagina : 45 van 58

A. Eindtermen Assistent OCE-deskundige

Algemeen

1. Beschikken over de voor Assistent OCE-deskundige benodigde algemene vaardigheden.

Explosieven stoffen

2. Beschikken over algemene kennis van de diverse soorten explosies.
3. Beschikken over algemene kennis van Zwart Buskruit (ZB).
4. Beschikken over algemene kennis van Rookzwak Buskruit (RB).
5. Beschikken over algemene kennis van pyrotechnische mengsels.
6. Beschikken over algemene kennis van springstoffen.

Munitie

7. Kunnen weergeven en omschrijven van de 16 hoofdsoorten munitie³.
8. Kennis van het begrip kaliberaanduidingen.
9. Kunnen weergeven van de toestand waarin munitie kan worden aangetroffen.
10. Kunnen weergeven van de algemene opbouw, algemene werking en specifieke gevaren van de hoofdsoorten van munitie.
11. Kunnen herkennen van de hoofdsoorten munitie.
12. Kunnen weergeven van de functie van ontstekingsinrichtingen van munitie.
13. Kunnen weergeven van soorten ontstekingsinrichtingen.
14. Kunnen weergeven van de gevaarsaspecten van ontstekingsinrichtingen.

Opsporing OCE

15. Beschikken over algemene kennis van de BRL-OCE.
16. Kunnen verklaren wat wordt verstaan onder detectie.
17. Beschikken over basiskennis van de werkingsprincipes van metaaldetectoren en magnetometers.
18. Kunnen weergeven van het onderscheid tussen oppervlakte- en dieptedetectie en het toepassingsgebied.
19. Kunnen weergeven van het onderscheid tussen analoge en computerondersteunde detectie en het toepassingsgebied.
20. Kunnen uitvoeren van detectie onder begeleiding.
21. Kunnen weergeven wat wordt verstaan onder interpreteren.
22. Kunnen weergeven wat wordt verstaan onder lokaliseren.
23. Veilig kunnen werken tijdens ontgraven van vermoedelijke CE.
24. Kunnen weergeven wat wordt verstaan onder identificeren.
25. Kunnen weergeven wat wordt verstaan onder tijdelijk veiligstellen van de situatie.

³ De volgende hoofdsoorten worden onderscheiden : Kleinkalibermunitie, Geschutmunitie, Handgranaten, Geweergranaten, Munitie voor granaatwerpers, Raketten, Afwerpmunitie, Submunitie, Onderwatermunitie, Mijnen, Valstrikken, Explosieve stoffen, Vuurwerken, Vernielingsmiddelen, Ontstekingsinrichtingen, Toebehoren van munitie.

B. Eindtermen OCE-deskundige

Algemeen

1. Beschikken over het diploma Assistent OCE-deskundige⁴.
2. Beschikken over de voor OCE-deskundige benodigde algemene vaardigheden.
3. Beschikken over minimaal één jaar projectervaring als Assistent OCE-deskundige, waarin op een aantoonbare wijze ervaring is opgedaan met de onderscheiden onderdelen van het opsporingsproces.

Wet en regelgeving

4. Kennis van de wet- en regelgeving die verband houdt met het opsporen van conventionele explosieven.

Explosieven stoffen

5. Beschikken over specifieke kennis van de diverse soorten explosies.
6. Beschikken over specifieke kennis van Zwart Buskruit (ZB).
7. Beschikken over specifieke kennis van Rookzwak Buskruit (RB).
8. Beschikken over specifieke kennis van pyrotechnische mengsels.
9. Beschikken over specifieke kennis van springstoffen.

Munitie

10. Kunnen weergeven en omschrijven van de soorten kaliberaanduidingen.
11. Kunnen weergeven en verklaren van de toestand waarin munitie kan worden aangetroffen.
12. Het kunnen weergeven en verklaren van de basisprincipes van munitieherkenning.
13. Kunnen weergeven van ontstekingsinrichtingen van munitie en het verklaren van de werkingsprincipes.
14. Kunnen weergeven en verklaren van de soorten, constructie, samenstelling en werking van kleinkalibermunitie.
15. Kunnen weergeven en verklaren van de soorten, constructie, samenstelling en werking van geschutmunitie.
16. Kunnen weergeven van soorten ontstekingsinrichtingen van geschutmunitie en het verklaren van de werkingsprincipes.
17. Kunnen weergeven en verklaren van de soorten, constructie, samenstelling en werking van handgranaten.
18. Kunnen weergeven en verklaren van de soorten, constructie, samenstelling en werking van geweergranaten.
19. Kunnen weergeven en verklaren van de soorten, constructie, samenstelling en werking van munitie voor granaatwerpers.
20. Kunnen weergeven en verklaren van de soorten, constructie, samenstelling en werking van raketten.
21. Kunnen weergeven en verklaren van de soorten, constructie, samenstelling en werking van afwerpmunitie.

⁴

Deze eindterm geldt niet indien op basis van een diploma c.q. verklaring van het ministerie van Defensie blijkt dat een persoon beschikt over een opleiding- en ervaringsniveau van Assistent Opruimer Explosieven.

22. Kunnen weergeven en verklaren van de soorten, constructie, samenstelling en werking van submunitie.
 23. Kunnen weergeven van ontstekingsinrichtingen van afwerpmunitie en het verklaren van de werkingsprincipes.
 24. Kunnen weergeven en verklaren van soorten en algemene samenstelling van onderwatermunitie.
 25. Kunnen weergeven en verklaren van de soorten, constructie, samenstelling en werking van landmijnen.
 26. Kunnen weergeven en verklaren van soorten en algemene samenstelling van valstrikken.
 27. Kunnen weergeven en verklaren van de soorten, subsoorten en algemene samenstelling van vuurwerken.
 28. Kunnen weergeven en verklaren van soorten en samenstelling van vernielingsmiddelen
- Opsporing OCE**
29. Kunnen weergeven en toepassen van de proceseisen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zoals opgenomen in de Beoordelingsrichtlijn Opsporen Conventionele Explosieven (BRL-OCE).
 30. Kunnen weergeven en verklaren van de werkingsprincipes van metaaldetectoren en magnetometers en het toepassingsgebied.
 31. Kunnen weergeven en verklaren van het onderscheid tussen computerondersteund en analogo detecteren en het toepassingsgebied.
 32. Kunnen weergeven en verklaren van het onderscheid tussen oppervlakte- en dieptedetectie en het toepassingsgebied.
 33. Kunnen uitvoeren van detectie.
 34. Kunnen weergeven en verklaren wat wordt verstaan onder interpreteren.
 35. Kunnen weergeven en verklaren van de terminologie die gebruikt wordt bij interpreteren.
 36. Kunnen uitvoeren van een interpretatie van meetgegevens van een analoge en computerondersteunde detectie.
 37. Kunnen weergeven en verklaren van de verschillende methoden voor lokaliseren.
 38. Het 3-dimensionaal kunnen vaststellen van de ligplaats van gedetecteerde objecten (lokaliseren).
 39. Het veilig kunnen ontgraven van vermoedelijke CE, zodat volledige identificatie kan plaatsvinden (ontgraven).
 40. Het voor de in de toetstermen genoemde munitieartikelen voorzover mogelijk kunnen vaststellen of men in een concrete situatie al dan niet met een CE te maken heeft en daarna kunnen bepalen van de soort, subsoort, wapeningstoestand, kaliber en nationaliteit hiervan (identificeren).
 41. Het tijdelijk kunnen veiligstellen van de situatie.
 42. Het kunnen weergeven van de wijze van overdracht van CE aan de EOD.
- Vernietigen van CE**
43. Beschikken over basiskennis van het vernietigen van CE.

C. Eindtermen Senior OCE-deskundige

Algemeen

1. Beschikken over het diploma OCE-deskundige.
2. Beschikken over de voor Senior OCE-deskundige benodigde algemene vaardigheden.
3. Beschikken over minimaal anderhalf jaar projectervaring als OCE-deskundige, waarin op een aantoonbare wijze ervaring is opgedaan met de onderscheiden onderdelen van het opsporingsproces..

Wet en regelgeving

4. Beschikken over kennis van de relevante bepalingen uit de Bijdragebesluit, Ministeriele Publicatie 40-21, Ministeriele publicatie 40-22, VGVK –19, Ministeriele publicatie 40-45, Wet wapens en munitie, relevante PGS-richtlijnen en overige relevante regelgeving.
5. Beschikken over kennis van de relevante delen van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken (UAV 1989) en de Standaard RAW Bepalingen 2005.

Munitie

6. Het weergeven en verklaren van de samenstelling en werkingsprincipes van vooroorlogse CE.
7. Het weergeven en verklaren van de samenstelling en werkingsprincipes van naoorlogse CE.

Opsporing OCE

8. Kunnen opstellen van een projectplan volgens de BRL-OCE.
9. Kunnen opstellen en uitvoeren van een projectcontroleplan, zoals bedoeld in de BRL-OCE.
10. Leiding kunnen geven aan de uitvoering van een project.
11. Kunnen rapporteren van interpretatie.
12. Kunnen communiceren met opdrachtgever en derden over de voortgang van een project.
13. Handelend kunnen optreden ingeval van calamiteiten bij een OCE-project.
14. Op de hoogte zijn en juist kunnen toepassen van de overdracht van een CE aan de EOD.
15. Kunnen opleveren van een OCE-project.

Vernietigen van CE

16. Kunnen weergeven en verklaren van de eisen waaraan een vernietigingslocatie moet voldoen.
17. Kunnen weergeven en verklaren van de methoden en procedures voor het vernietigen van CE.

Documentnummer	: BRL-OCE, versie 2007-02
Status	: definitief (vervangt versie 21 november 2005)
Datum	: 8 februari 2007
Pagina	: 49 van 58

D. Eindtermen Basiskennis OCE

1. Basiskennis over explosieve stoffen.
2. Basiskennis over de gevaren van het ongewenst tot werking komen van CE.
3. Bekend zijn met de uiterlijke kenmerken van de 16 hoofdgroepen van CE
4. Basiskennis over de aanpak en uitvoering van OCE projecten volgens de BRL-OCE.
5. Basiskennis over de hoofdlijnen van de BRL-OCE.
6. Op de hoogte zijn van de geldende veiligheidsregels in OCE projecten.

E. Overgangsregeling

Ten tijde van de inwerkingtreding van de wettelijke certificatieplicht op grond van het Arbobesluit, is nog geen examenstructuur zoals bedoeld in paragraaf 4.1.1 van de BRL beschikbaar en operationeel. Na het van kracht worden van de certificatieplicht zal derhalve rekening moeten worden gehouden met een overgangsperiode. In deze periode wordt aangesloten bij de tot 2007 geldende deskundigheidseisen op grond de Regeling eisen civiele opsporingsbedrijven en opruimer explosieven (in het vervolg aangeduid als Regeling).

In deze Regeling wordt qua deskundigheidseisen aangesloten bij de vakbekwaamheidseisen die worden gehanteerd binnen het ministerie van Defensie. Het ministerie van Defensie maakt onderscheid in de Assistent Opruimer Explosieven en de Opruimer explosieven. Op grond van de Regeling worden de onderscheiden opsporingshandelingen uitgevoerd door de (Assistent) Opruimer explosieven. Deze worden bijgestaan door de Zoeker Explosieven, die aldus de Regeling na een opleidingsperiode van circa 2 weken in staat is om computerondersteunde detectie uit te voeren⁵.

In de navolgende overgangsregeling wordt aangesloten bij de vakbekwaamheidseisen in de Regeling.

⁵

Zie voor meer informatie paragraaf 4 van de Regeling (Staatscourant 23 december 2002, nummer 247).

Overgangsregeling examinering OCE

Gedurende 12 maanden na de op grond van artikel 4.10 van het Arbeidsomstandighedenbesluit in werking getreden certificatieplicht voor het opsporen van CE wordt:

1. een diploma c.q. verklaring van het ministerie van Defensie, waaruit blijkt dat een persoon beschikt over een opleidings- en ervaringsniveau van Assistent Opruimer Explosieven, gelijkgesteld met het certificaat OCE-deskundige;
2. een diploma c.q. verklaring van het ministerie van Defensie, waaruit blijkt dat een persoon beschikt over een opleidings- en ervaringsniveau van Opruimer Explosieven gelijkgesteld met het certificaat Senior OCE-deskundige;
3. een verklaring van de organisatie waaruit blijkt dat een persoon voldoet aan het opleidingsniveau voor de Zoeker Explosieven zoals omschreven in de Regeling, gelijkgesteld met het certificaat Assistent OCE-deskundige.

Na het verstrijken van deze overgangsregeling wordt aan het opleidingsniveau Assistent Opruimer Explosieven, Opruimer Explosieven en Zoeker Explosieven in het kader van deze BRL geen betekenis meer toegekend. Voor het verstrijken van deze overgangstermijn dient derhalve te worden geëxamineerd volgens deze BRL.

Overgangsregeling ervaringseisen OCE

Ervaring die is opgedaan in de hoedanigheid van Zoeker Explosieven, wordt gelijkgesteld aan ervaring als Assistent OCE-deskundige. Ervaring die is opgedaan in de hoedanigheid als Assistent Opruimer Explosieven, wordt gelijkgesteld aan ervaring als OCE-deskundige.

BIJLAGE 5: eisen te stellen aan materieel

Indien bij het benaderen van CE gebruik wordt gemaakt van materieel dient deze te voldoen aan de onderstaande eisen.

- De naar de graafbak gerichte ruiten zijn voorzien van 33 mm Lexguard materiaal, of een daaraan minimaal gelijkwaardige voorziening. Deze voorziening kan zijn aangebracht door de ruiten te vervangen of door het aanbrengen van een voorzetruiet. Indien voorzetruiten worden toegepast dienen de originele ruiten te zijn vervangen door 8 mm Lexan materiaal, of een daaraan minimaal gelijkwaardige voorziening.
- De overige ruiten zijn vervangen door 8 mm Lexan materiaal, of een daaraan minimaal gelijkwaardige voorziening.
- Het dak van de machine is bekleed met 40 mm multiplex watervaste bouwplaat, of een daaraan minimaal gelijkwaardige voorziening.
- De staalvlakken die naar de graafbak zijn gericht, zijn voorzien van 7mm staalplaat met daarop 40 mm multiplex watervaste bouwplaat, of een daaraan minimaal gelijkwaardige voorziening.
- De cabine is vervaardigd van of wordt beschermd door staalplaat met een minimale dikte van 7 mm met daarop 40 mm multiplex watervaste bouwplaat, of een daaraan minimaal gelijkwaardige voorziening.
- De cabine is voorzien van opdekdeuren.
- De cabine is verankerd op de machine.

Documentnummer	: BRL-OCE, versie 2007-02
Status	: definitief (vervangt versie 21 november 2005)
Datum	: 8 februari 2007
Pagina	: 52 van 58

BIJLAGE 6: eisen aan beschermende maatregelen

Werkwijze

In het projectplan wordt beschreven welke beschermende maatregelen in welke projectfasen worden getroffen. De te nemen beschermende maatregelen worden goedgekeurd door de gemeente(n) waarbinnen de werkzaamheden plaatsvinden. Deze goedkeuring wordt geregistreerd in het projectdossier.

Er is nog geen eenduidige norm beschikbaar voor het treffen van beschermende maatregelen voor de omgeving bij het benaderen van CE. Momenteel worden beschermende maatregelen op projectniveau vastgesteld in overleg met de gemeente(n), de opdrachtgever, het EOCKL en andere betrokkenen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van richtlijnen die worden gehanteerd door het ministerie van Defensie.

BIJLAGE 7: eisen aan opslagvoorziening voor tijdelijk veiligstellen CE

De opslagvoorziening voor het tijdelijk veiligstellen van CE dient te voldoen aan de onderstaande voorwaarden.

1. De maximale opslag in een opslagvoorziening bedraagt 10 kg explosieve stof.
2. Eisen aan de constructie en opbouw van de opslagvoorziening:
 - a. de wanden, vloer- en dakconstructie van de opslagvoorziening dient 60 minuten brandwerend te zijn, conform NEN 3884/6069;
 - b. de wanden dienen ten behoeve van scherfwerking te zijn voorzien van een staalplaat met een minimale dikte van 7 mm met daarop 40 mm multiplex watervaste bouwplaat, of een daaraan minimaal gelijkwaardige voorziening;
 - c. de vloer van de opslagvoorziening moet zijn voorzien van niet-geleidend materiaal;
 - d. de opslagvoorziening dient te zijn voorzien van een rechtsscharnierende deur, voorzien van veiligheidsdraagriep aan binnenzijde en een profielcilinderslot;
 - e. de deur van de opslagvoorziening dient te zijn voorzien van een automatische deursluiters;
 - f. elektrische installaties, inclusief verlichting, dienen gas- en explosie veilig te zijn uitgevoerd;
 - g. de opslagvoorziening dient te zijn voorzien van een aardingspunt en een hijsvoorziening.
3. De opslagvoorziening dient te zijn voorzien van een alarminstallatie, die ten minste bestaat uit een geluidsignaal, lichtsignaal en een telefonische melding aan alarmdienst of de beheerder zoals bedoeld onder punt 9 van deze bijlage.
4. Aan de buitenzijde (voorzijde) van de opslagvoorziening dienen de volgende gevarenaanduiding te zijn aangebracht:

5. De opslagvoorziening dient te worden opgesteld op een vlakke en verharde ondergrond. In een cirkel van 10 meter rondom de opslagvoorziening mogen zich geen objecten en andere zaken bevinden, met uitzondering van het hekwerk zoals hieronder bedoeld.
6. Rondom de opslagvoorziening dient een deugdelijk en afsluitbaar hekwerk te worden aangebracht, tenzij de opslagvoorziening zich bevindt binnen een afgesloten en ontoegankelijk terrein. Op het hekwerk dient aan alle zijden het volgende bord te zijn aangebracht:

7. Op een afstand van maximaal 50 meter van de opslagvoorziening dient een 6 kg ABC brandblusser aanwezig te zijn.
8. Wijze van opslag:
 - a. de artikelen dienen zodanig te worden opgeslagen dat zij niet in direct contact met de vloer staan (bijvoorbeeld met behulp van pallets of stapellatten);
 - b. artikelen waarvan niet is uitgesloten dat zij witte fosfor bevatten, dienen separaat en ondergedompeld in water te worden opgeslagen;
 - c. de opslag van brisante munitie dient zodanig plaats te vinden dat sympathische detonatie wordt voorkomen (onderlinge afstand > 3 maal R);
 - d. de CE dienen ordelijk en stabiel te worden opgeslagen;
 - e. de opslagvoorziening mag uitsluitend worden gebruikt voor de opslag van CE en hierin mogen geen andere artikelen / zaken worden opgeslagen, behalve een branddeken, brandblusser en alarminstallatie.
9. Eindverantwoordelijke voor en sleutelhouder van de opslagvoorziening is een Senior OCE-deskundige, die in de ontheffing van de organisatie op grond van de Wet wapens en munitie tevens als beheerder is aangemerkt. Het betreden van de opslagvoorziening mag uitsluitend plaatsvinden door of onder begeleiding van deze Senior OCE-deskundige.
10. In het kader van de werkvoorbereiding wordt in overleg met de gemeente vastgesteld of de opslagvoorziening voor het tijdelijk veiligstellen van CE, gelet op de specifieke omstandigheden, vergunningsplichtig is op grond van de Wet milieubeheer. De resultaten van dit overleg worden geregistreerd.
11. Van opgeslagen CE wordt het volgende geregistreerd:
 - a. soort, subsoort en nationaliteit van het CE;
 - b. wapeningstoestand van eventuele ontstekers;
 - c. schatting van de explosieve inhoud.

De registratie wordt bijgehouden op een lijst die, indien de inhoud van de voorziening wijzigt, dagelijks wordt verstuurd naar de opdrachtgever, politie en / of de brandweer. De registraties worden tevens opgenomen in het projectdossier.

BIJLAGE 8: overzicht noodzakelijke documentatie

Paragraaf	Document titel / inhoud	P	W	R	Documentatie	Implementatie
2.1	Melding aan de gemeente			X		
2.2	Vooronderzoek					
2.2.1	Rapportage probleeminventarisatie			X		
2.2.2	Probleemanalyse					
2.2.2.1	Feitenmateriaal			X		
2.2.2.2	Analyse feitenmateriaal (in rapportage)			X		
2.2.2.3	Locatiespecifieke omstandigheden			X		
2.2.2.4	Afbakening verdacht gebied			X		
2.2.2.5	Rapportage probleemanalyse			X		
	Verslaglegging eventuele vervolgstappen			X		
2.3	Opsporing					
	Kwalificaties functionarissen			X		
	Inzet deskundigheid			X		
2.3.1	Werkvoorbereiding	X				
	Projectplan			X		
	Spontaan aantreffen CE	X				
2.3.1.1	Projectplan					
	Inhoudelijke stukken (zie opsomming)		X	X		
	Goedkeuring B.G. en opdrachtgever			X		
2.3.1.1.1	Projectcontroleplan			X		
2.3.1.1.2	Projectgebonden risico-evaluatie	X		X		
	Communicatie / informatie			X		
2.3.2	Detectieonderzoek					
2.3.2.1	Selectie van detectiemethoden			X		
	Interne validatie (4.2.3.1)			X		
2.3.2.2	Uitvoeren detectie					
	Verificatie aangeleverde gegevens			X		
	Projectplan			X		
2.3.2.3	Veldwerkregistraties			X		
2.3.2.4	Analoge detectie			X		
2.3.2.5	Computerondersteunde detectie			X		
2.3.3	Lokaliseren					
	Objectenlijst			X		
2.3.4	Laagsgewijs ontgraven					
	Projectplan			X		
	Communicatie / informatie			X		
	Instructies laagsgewijs ontgraven		X			

Documentnummer : BRL-OCE, versie 2007-02
 Status : definitief (vervangt versie 21 november 2005)
 Datum : 8 februari 2007
 Pagina : 56 van 58

Paragraaf	Document titel / inhoud	P	W	R	Documentatie	Implementatie
2.3.5	Identificeren					
	Identificatie van het object			X		
	Projectdossier			X		
2.3.6	Tijdelijk veiligstellen situatie	X				
	Risicoanalyse veiligstellen (3.1.6)	X				
	Beheersmaatregelen			X		
2.3.6.1	Transport van CE					
2.3.6.2	Tijdelijke opslag van CE					
2.3.7	Overdracht aan EODDEF en afvoer schroot					
	Overdrachtsprotocol		X			
	Overdrachtsformulier			X		
2.4	Civieltechnisch opsporingsproces					
	Identificatie en planning activiteiten			X		
	Identificatie en beheersing interactie	X				
	Taken en bevoegdheden			X		
	Projectplan			X		
	Adviezen			X		
2.5	Oplevering					
	Projectplan (staat van oplevering)			X		
	Proces-verbaal van oplevering			X		
2.6	Evaluatie					
	Projectevaluatie			X		
	Directiebeoordeling (3.6)			X		
3.1	Managementsysteem					
3.1.1	Algemene eisen					
3.1.2	Systeemhandboek					
	Gedocumenteerd managementsysteem			X		
	Uitsluitingen			X		
3.1.3	Beheersing van documenten	X				
3.1.4	Beheersing van registraties	X				
3.1.5	Wet- en regelgeving	X				
	Communicatie en toezicht			X		
3.1.5.1	Ontheffing Wet wapens en munitie			X		
3.1.6	Taak risico analyse	X				
	RI&E			X		
	Taak risico analyses			X		
	Projectplan			X		
3.1.7	Verzekeringen			X		
	Jaarlijkse evaluatie			X		

Documentnummer : BRL-OCE, versie 2007-02
 Status : definitief (vervangt versie 21 november 2005)
 Datum : 8 februari 2007
 Pagina : 57 van 58

Paragraaf	Document titel / inhoud	P	W	R	Documentatie	Implementatie
	Projectbeoordeling			X		
3.2	Verantwoordelijkheden en bevoegdheden			X		
	Organisatiestructuur			X		
	Directievertegenwoordiger			X		
3.3	Communicatie					
3.3.1	Interne communicatie			X		
	Betrekken medewerkers bij veiligheid	X				
3.3.2	Externe communicatie					
	Communicatielijnen en -partijen		X	X		
	Melding aan certificerende instelling			X		
3.4	Bewaking en meting					
	Bepaling noodzakelijke processen		X	X		
3.4.1	Werkplekinspecties					
	Werkwijze		X			
	Rapportages			X		
3.4.2	Interne audits					
	Auditplanning			X		
	Uitvoering audits	X				
	Kwalificatie auditoren			X		
3.4.3	Beheersing klachten en tekortkomingen	X				
	Melding en communicatie			X		
	Projectplan			X		
	Functiebeschrijvingen			X		
3.4.4	Beheersing ongevallen en incidenten	X				
	Melding en rapportage			X		
	Toezicht en acties			X		
3.5	Vorbereiding op noodsituaties	X		X		
	Noodplannen en evaluatie			X		
	Projectplan			X		
3.6	Directieverantwoordelijkheid					
	Communicatie			X		
	Beleidsvaluatie			X		
	Directiebeoordeling			X		
4.1	Personeel					
	Kwalificatie en geschiktheid			X		
	Contract Senior OCE-deskundige			X		
4.1.1	Opleiding en kwalificatie personeel					
	Overzicht betrokken medewerkers			X		
	Kwalificaties			X		
4.1.2	Bedrijfsgezondheidszorg					

Documentnummer : BRL-OCE, versie 2007-02
 Status : definitief (vervangt versie 21 november 2005)
 Datum : 8 februari 2007
 Pagina : 58 van 58

Paragraaf	Document titel / inhoud	P	W	R	Documentatie	Implementatie
	Inventarisatie keuringen en onderzoeken			X		
4.1.3	Persoonlijke beschermingsmiddelen					
	RI&E en TRA (3.1.6)			X		
	Identificatie noodzakelijke PBM			X		
	Projectplan			X		
4.2	Eisen aan materieel en middelen					
4.2.1	Beheersing van materieel en middelen					
	Inventarisatie			X		
	Inkoopeisen	X				
	Inzet op project			X		
4.2.2	Inhuur van materieel en middelen					
	Beoordeling materieel en middelen			X		
4.2.3	Beheersing bewakings- en meetapp.					
	Validatieprotocol		X			
	Overzicht detectieapparaten			X		
	Werkinstructie detectieapparatuur		X			
	Aantoonbare deskundigheid	X				
	Keuringsregistraties			X		

P: Procedure

W: Werkinstructie

R: Registratie of document

BIJLAGE 2:

BRONVERMELDING

- Beoordelingsrichtlijn voor het Procescertificaat ‘opsporen conventionele explosieven’(OCE), 21.11.2005.
- VNG, Opsporen en ruimen, Handreiking voor gemeenten bij het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog, VNG uitgeverij, 2005.
- Richtlijn 2004/18/EG
- Besluit Aanbestedingsregels Overheidsopdrachten.

Wet- en regelgeving

- Arbeidsomstandighedenbesluit opsporen conventionele explosieven
- Arbeidsomstandighedenwet
- Arbeidsomstandighedenregeling
- Bijdragebesluit kosten ruiming explosieven;
- Gemeentewet

Geïnterviewden

- Dhr. van Ballegooijen (RPS certificering)
- Dhr. Hawinkels (Rijkswaterstaat)
- Dhr. Hol (Vereniging voor explosievenopsporing)
- Dhr. Huijbers (vd Herik)
- Dhr. Huisbrink (Rijkswaterstaat)
- Dhr. vd Linden (Vereniging voor explosievenopsporing)
- Dhr. Meijers (EODDEF)
- Dhr. Meeuse (Rijkswaterstaat)
- Dhr. Oud (Rijkswaterstaat)